

Valsts meža dienests

2024. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Rīga, 2025

SATURS	2
PRIEKŠVārds.....	3
1. PAMATINFORMĀCIJA.....	4
1.1. 2024. GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU	6
1.2. MEŽA RESURSU RAKSTUROJUMS	7
1.3. MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN IZMANTOŠANAS UZRAUDZĪBA	8
<i>Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un jaunaudžu kopšanas uzraudzība.....</i>	8
<i>Meža reprodūktīvā materiāla ieguve un sertificēšana</i>	8
<i>Meža atjaunošana</i>	9
<i>Meža ieaudzēšana</i>	10
<i>Jaunaudžu kopšana</i>	11
<i>Meža inventarizācija</i>	11
<i>Iesniegumu pārbaudes un apliecinājumu koku ciršanai izsniegšana.....</i>	12
<i>Koku ciršanas apjoms</i>	12
<i>Atmežošana</i>	13
1.4. MEŽA SANITĀRĀ STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA	14
1.5. DABAS AIZSARDZĪBA MEŽĀ	16
<i>Mikroliegumu izveidošana un aizsardzība</i>	16
<i>Meža zemes ar saimnieciskās darbības aprobežojumiem</i>	16
1.6. MEŽA UGUNIS APSARDZĪBA	18
1.7. MEŽA APSAIMNIEKOŠANU UN IZMANTOŠANU REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU PĀRKĀPUMI	21
1.8. MEDĪBAS REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE UN MEDĪBU RESURSU STĀVOKLIS	23
<i>Medību normatīvo aktu ievērošanas kontrole.....</i>	23
<i>Medījamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšana.....</i>	23
<i>Nomedišanas apjomu administrēšana.....</i>	23
<i>Mednieku eksaminācija un mednieku apliecību izsniegšana</i>	25
<i>Eiropas Savienības interešu sfērā ietilpstošo dzīvnieku sugu monitorings.....</i>	25
1.9. KLIENTU APKALPOŠANA.....	26
1.10. MEŽA VALSTS REĢISTRS	27
1.11. KVALITĀTES VADĪBA, IEKŠĒJAIS AUDITS UN KONTROLE	28
<i>Kvalitātes vadības sistēma</i>	28
<i>Kontrole</i>	28
<i>Kokmateriālu regula</i>	28
2. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI.....	30
<i>Budžeta programmu un apakšprogrammu ietvaros finansētās galvenās aktivitātes un darbības rezultāti</i>	32
<i>Sniegtie maksas pakalpojumi un citi ieņēmumi.....</i>	33
3. PERSONĀLS	34
<i>Personāla apmācība</i>	35
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	36
5. GALVENĀS PRIORITĀTES UN PLĀNI 2025.GADAM	38

Sveicināts lasītāj!

Valsts meža dienests (turpmāk – Dienests) ir sagatavojis 2024. gada publisko pārskatu. Pārskats sniedz informāciju par iestādes darbības rezultātiem un piešķirto budžeta līdzekļu izmantošanu. Šajā pārskatā var iepazīties ar Dienesta funkcijām un uzdevumiem, kā arī sasniegtajiem darba rezultātiem, salīdzināt tos ar iepriekšējo periodu. Tas veidots, izmantojot Dienesta informācijas sistēmā – Meža valsts reģistrā (turpmāk – MVR) reģistrēto informāciju sekojošās jomās: mežsaimniecība, meža reproduktīvā materiāla ražošana un izmantošana, medību saimniecība un ugunsapsardzība. Dienests strādā atbilstoši 2021.gadā izstrādātajai un apstiprinātajai Valsts meža dienesta darbības stratēģijai 2021.-2027. gadam. Šis dokuments ir

Dienesta darbības kapacitātes, attīstības un pārvaldības instruments, kas nosaka prioritātes, mērķus un plānotos rezultātus, kā arī darbības virzienus, kuru ietvaros Dienesta struktūrvienības plāno un organizē savu darbu un pieejamos resursus, lai efektīvi, ekonomiski un lietderīgi īstenotu rīcībpolitikas mērķus. Pārskatā ietverta informācija par paveikto 2024. gadā un plānoto 2025.gadā. Esmu pārliecināts, ka Dienests godprātīgi rūpējas par atbildīgu meža apsaimniekošanu un saglabāšanu nākamajām paaudzēm mūsu valstī.

Valsts meža dienesta ģenerāldirektors Andis Pūrs

1. PAMATINFORMĀCIJA

Valsts meža dienests ir zemkopības ministra pārraudzībā esoša valsts tiešās pārvaldes iestāde, kas visā Latvijas teritorijā uzrauga meža apsaimniekošanu un izmantošanu, ugunsdrošību un medības reglamentējošo normatīvo aktu prasību ievērošanu, īsteno meža ugunsdzēsību un piedalās meža nozares politikas veidošanā un ieviešanā.

Nākotnes redzējums

Līderis valstī informācijas, datu apjoma un apstrādes iespēju jomā saistībā ar meža un medību resursiem, tai skaitā nodrošinot aktuālu, kvalitatīvu un unikālu kartogrāfisko informāciju par mežu. Valsts pārvaldes iestāde, kas savas kompetences ietvaros nodrošina Meža politikā minētās uzraudzības un atbalsta funkcijas veikšanu **visos** Latvijas Republikas mežos, ar uzsvāru uz sabiedrības sociālo, ekonomisko un ekoloģisko interešu sabalansēšanu, tajā pašā laikā neierobežojot saimnieciskās darbības patstāvību, to panākot ar konkurētspējīgu, augsti kvalificētu, kompetentu un ar jaunākajām tehnoloģijām nodrošinātu personālu.

Dienesta galvenās funkcijas:

- uzraudzīt meža apsaimniekošanu, izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu;
- pārtraukt un novērst meža apsaimniekošanu un izmantošanu reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumus;
- nodrošināt meža ugunsapsardzību, atklājot, ierobežojot un likvidējot meža ugunsgrēkus visos mežos;
- uzraudzīt Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Regulas Nr. 995/2010, ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kas laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus, prasību ievērošanu;
- piedalīties valsts meža politikas izstrādē un ieviešanā, kā arī Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atbalsta pasākumu izstrādē un ieviešanā;
- sadarboties ar tiešās un pastarpinātās valsts pārvaldes iestādēm, nevalstisko un starptautisko institūciju un organizāciju, kā arī citiem sabiedrības un institūciju pārstāvjiem.

Dienests savas kompetences ietvaros visā Latvijas teritorijā uzrauga to normatīvo aktu ievērošanu, kas regulē meža apsaimniekošanu un izmantošanu, novērtē normatīvo aktu darbību attiecībā

Misija

Rūpēties par atbildīgu meža izmantošanu un saglabāšanu nākamajām paaudzēm.

Vērtības

Profesionalitāte;

Sadarbība;

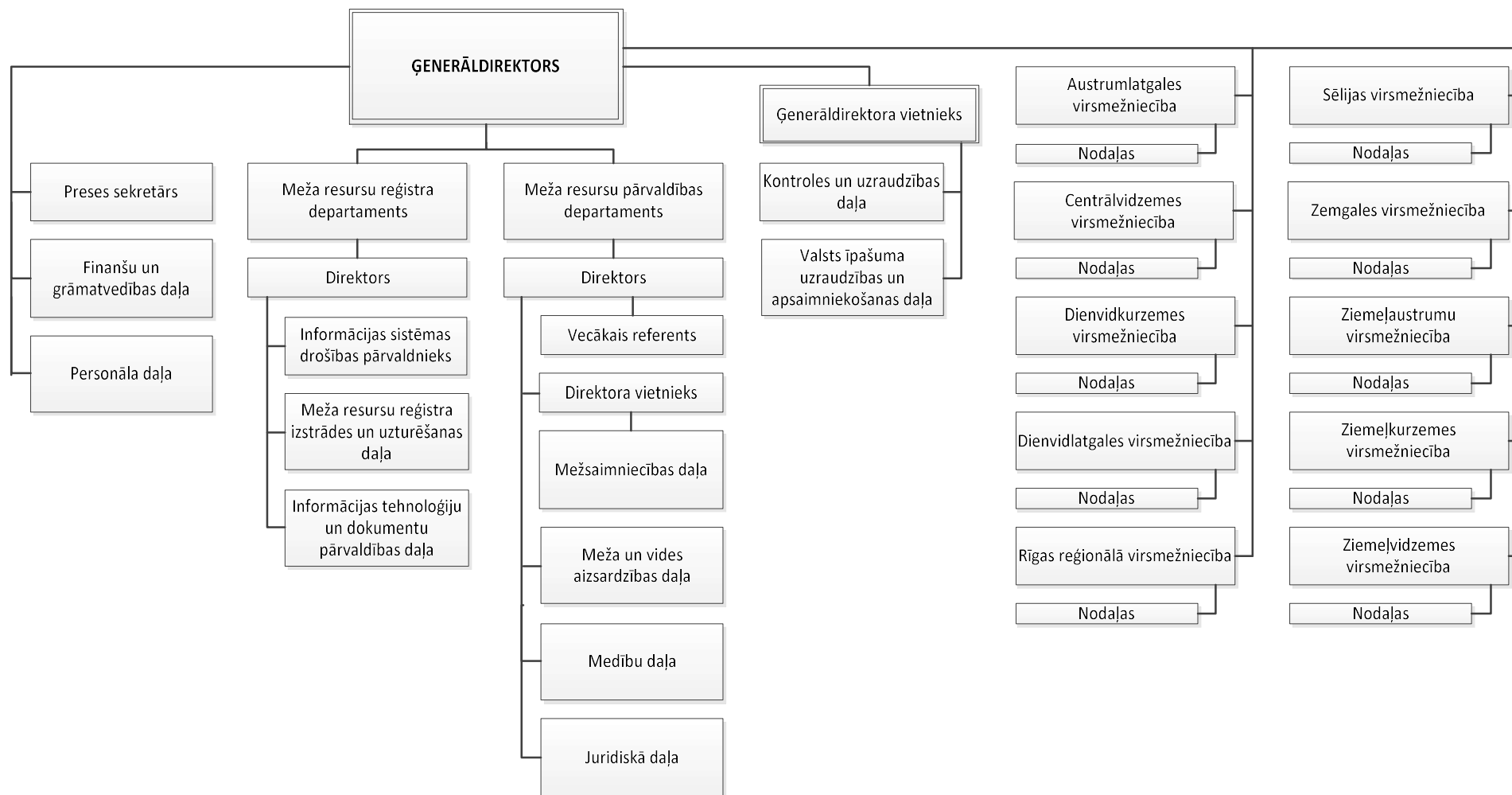
Godīgums;

Izaugsme.

uz meža apsaimniekošanu un izmantošanu, piedalās meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu projektu izstrādāšanā, izsniedz normatīvajos aktos noteiktās atļaujas, apliecības, un citus dokumentus, atestē meža reproduktīvā materiāla ieguves avotus un sertificē meža reproduktīvo materiālu, veic meža sanitārā stāvokļa uzraudzību, pārbauda meža inventarizācijas datu kvalitāti, uztur Meža valsts reģistru, eksaminē mednieku un medību vadītāju kandidātus un izsniedz mednieka un medību vadītāju apliecības, kā arī pārbauda mednieku praktiskās iemaņas šaušanā ar medību ieroci. Dienests administrē valsts un starptautiski finansēto atbalsta programmu realizāciju mežsaimniecībā un informē sabiedrību par meža un medību resursu stāvokli un to izmantošanu.

Dienesta darbinieki informē un sniedz atbalstu meža īpašniekiem meža likumdošanas normatīvo aktu jautājumos, kā arī rūpējas, lai meža apsaimniekotāji zinātu, izprastu un ievērotu meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo dokumentu prasības.

Dienesta funkciju izpildi un pakalpojumus meža īpašniekiem un tiesiskajiem valdītājiem, medniekiem un pārējiem klientiem nodrošina centrālā administrācija, virsmežniecības un mežniecības.

1.1.att. Valsts meža dienesta struktūra uz 01.01.2024.

1.1. 2024. GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU

Dienesta darbības plānošanas kompetencē esošajās politikas nozarēs atbilstoši apstiprinātiem attīstības plānošanas dokumentiem, tiesību aktiem un plānotajam Dienesta valsts budžeta izdevumu kopapjomam vidējam termiņam ir izstrādāta Valsts meža dienesta darbības stratēģija 2021.-2027. gadam, kas saskaņota Zemkopības ministrijā. Atbilstoši stratēģijā noteiktajiem mērķiem un uzdevumiem veikta Dienesta darba plāna aktualizācija, izveidojot un ieviešot lietošanā digitālu darba plāna modeli 2024. gadam, kas ļauj efektīvāk analizēt plāna izpildi.

2024. gadā un turpmākajos gados Dienests kā prioritāru uzdevumu izvirzīja darba efektivitātes uzlabošanu, optimāli izmantojot finanšu un personāla resursus. Ir izvērtēta esošā pārvaldības struktūra un apzinātas Dienesta attīstības iespējas, optimizējot un pilnveidojot iekšējos procesus efektīvākai resursu pārvaldībai Dienestam piešķirto finanšu resursu ietvaros. 2024.gadā īstenota Dienesta struktūras optimizācija - 10 virsmežniecību vietā izveidotas 5 virsmežniecības ar 26 mežniecībām, saglabājot Dienesta pakalpojumu pieejamību reģionos un novados. Lai efektīvāk izmantotu cilvēkresursus, izstrādāti jauni virsmežniecību centrālo administrāciju nodarbināto un pilnveidoti vecāko mežziņu/mežziņu, vecāko referentu darba noslodzi raksturojošie rādītāji, kuri periodiski tiek apkopoti. Izveidota jauna padotības struktūra - mežniecība. Attiecīgi pārkārtoti procesi. Vecāko referentu darbība centralizēta struktūrvienības (virsmežniecība) ietvaros. Dienestā ieviesta 2 pakāpju administratīvo aktu un lēmumu pārsūdzēšanas sistēma, tādējādi ir samazināts administratīvais slogs Dienesta klientiem.

2024.gadā veikta nodarbināto profesionālās kvalifikācijas uzturēšana un pilnveidošana, kuras ietvaros notika mācības Administratīvā pārkāpuma procesa atbalsta sistēmas lietošanā un pierādījumu ievākšanā un nostiprināšanā, konstatējot normatīvo aktu pārkāpumus.

Pilnveidots MVR, tai skaitā, lai varētu attēlot un iegūt operatīvo informāciju par meža ugunsgrēkiem un tajos iesaistītajiem resursiem, izveidota programma Lauku attīstības programmas Eiropas savienības atbalsta maksājumu pasākumu administrēšanai mežsaimniecībā un uzsākts darbs pie sistēmas pilnveides, lai Dienests un LAD spētu elektroniski administrēt ES aktivitātes, kā arī uzturētu aktuālu kartogrāfisko informāciju par mežaudžu bojājumiem. MVR testa vidē izveidota un pilnveidota klientu apkalpošanas sadaļa, lai vienkāršotu procesus un atvieglotu darbu MVR lietošanai tiešsaistē. 2024.gadā elektroniski sniegto pakalpojumu īpatsvars no kopējā sniegto pakalpojumu skaita sastādīja 70,2 %.

Lai aizsargātu Latvijas vērtīgās egļu mežaudzes un novērstu draudus, kas saistīti ar egļu astonezību mizgrauža (*Ips typographus*) masveida savairošanos, ar 2024. gada 9.janvāra rīkojumu Nr.1 "Par egļu astonezību mizgrauža masveida savairošanās situāciju un kaitēkļa ierobežošanas pasākumiem 2024.gadā" no 1. aprīļa līdz 30. jūnijam vērtīgajās egļu mežaudzēs un to aizsardzības zonās tika noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi un aizsardzības pasākumi. Dienests veica regulāru sabiedrības informēšanu par pasākumiem saistībā ar mizgraužu izplatību. Tika organizēti vairāki semināri par mizgraužu radītajiem postījumiem un priekšlikumiem to izplatības ierobežošanai.

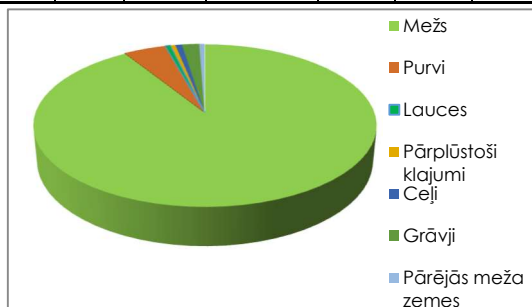
2024. gadā Dienests turpināja darbu pie Risku vadības sistēmas pilnveides un Darbības nepārtrauktības plāna izstrādes, jo Dienesta realizētā meža ugunsdzēsības funkcija ir valsts civilās aizsardzības sistēmas sastāvdaļa.

Sadarbībā ar Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu un piesaistot ES finansējumu, Dienests noslēdza darbu pie projekta, kura uzdevums bija izvērtēt esošo situāciju ugunsapsardzības jomā valstī, piedāvāt Ministru kabinetam risinājumus tās organizēšanai ilgtermiņā un sniegt informāciju par ugunsapsardzības ietekmi uz valsts budžetu. Projekta nodevuma rezultātā tika izstrādāti priekšlikumi un iesniegti Zemkopības ministrijā.

Uzlabota komunikācija ar sabiedrību, t.sk. sociālajos tīklos Facebook un Twitter, īpašu uzmanību veltot operatīvai informācijas sniegšanai.

1.2. MEŽA RESURSU RAKSTUROJUMS

Mežs	Purvi	Lauces	Pārplūstoši klajumi	Ceļi	Grāvji	Pārējās meža zemes
3.14	0.16	0.02	0.019	0.025	0.065	0.02

1.2. att. Meža zemes veidi meža apsaimniekošanā un to atbilstība zemes lietošanas veidiem, milj. ha

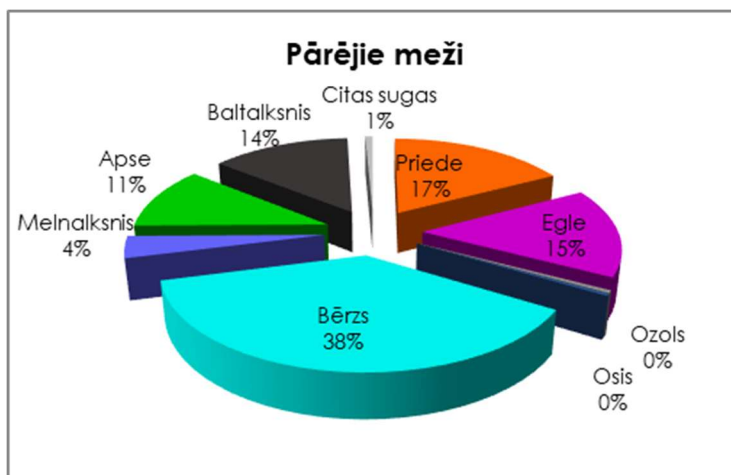
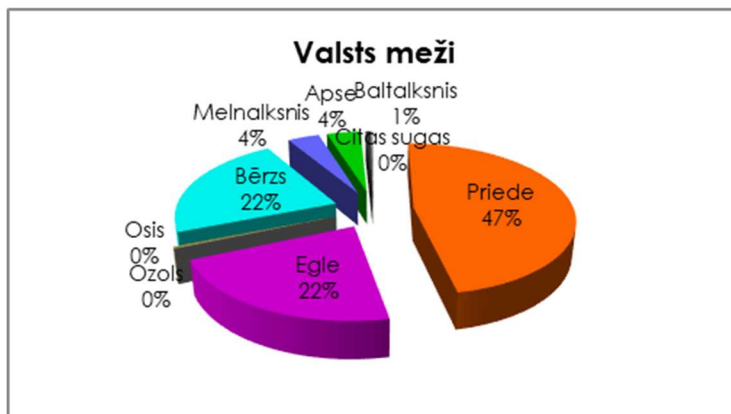
Latvijas teritorija ir 6,46 milj. ha liela. Pēc Meža valsts reģistra datiem meža zemju platības aizņem 3,45 milj. ha, no tām mežs aizņem 3,14 milj. ha lielu platību. Salīdzinājumā ar citām Eiropas valstīm, Latvija pieskaitāma pie mežiem bagātām valstīm, jo Eiropā mežs vidēji aizņem 33 % no sauszemes teritorijas, kamēr Latvijā meža zemes aizņem 53 % no teritorijas. Valsts apsaimniekošanā atrodas 1,73 milj. ha (50 %) meža, savukārt pārējo apsaimniekotāju meži sastāda 1,72 milj. ha (50 %).

Salīdzinot ar 1923. gadu, kad meža platība (mežainums) Latvijā bija 23 % no teritorijas, šis rādītājs līdz 2024. gadam ir vairāk nekā dubultojies. Meža platību pieaugums prognozējams arī turpmāk, jo turpinās lauksaimniecībā neizmantoto zemju dabiskā aizaugšana un šo zemju mērķtiecīga apmežošana.

Latvijas mežus pārsvarā veido skuju koki, tomēr ievērojamu daļu aizņem arī pārējās koku sugas. Skuju koku audzes aizņem 51 %, bērzu audzes – 30 %, baltalkšņu – 7 % un apšu audzes – 8 % no visu mežaudžu platībām.

1.1. tabula
Valdošo koku sugu īpatsvara sadalījums Meža valsts reģistrā
reģistrētajās mežaudzēs, ha, %

	Priede	Egle	Ozols	Osīs	Bērzs	Melnalksnis	Apse	Baltalksnis	Citas sugas
Valsts meži	674861.01	312959.02	3248.41	2199.69	323548.95	54420.62	58023.58	10055.7	1965.04
Pārējie meži	266339.68	237005.88	7305.62	5370.52	577885.25	58122	168508.15	208129.91	11005.1
Visos mežos	941200.69	549964.90	10554.03	7570.21	901434.20	112542.62	226531.73	218185.61	12970.14

1.3. MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS UN IZMANTOŠANAS UZRAUDZĪBA

MEŽA ATJAUNOŠANAS, IEAUDZĒŠANAS UN JAUNAUDŽU KOPŠANAS UZRAUDZĪBA

Meža atjaunošanas, ieaudzēšanas un jaunaudžu kopšanas mērķis ir izaudzēt augstražīgas un bioloģiski noturīgas mežaudzes, lai nodrošinātu tautsaimniecību ar nepieciešamajiem koksnes resursiem, vienlaikus saglabājot vides ekoloģisko līdzsvaru un paaugstinot meža rekreācijas un estētiskās īpašības. Dienests veic minēto mežsaimniecisko pasākumu kvalitātes pārbaudes un statistikas datu apkopošanu.

MEŽA REPRODUKTĪVĀ MATERIĀLA IEGUVĒ UN SERTIFICĒŠANA

Meža reproduktīvā materiāla ieguves un sertificēšanas mērķis ir saglabāt Latvijas meža koku sugu ģenētisko daudzveidību un uzlabot atjaunoto un ieaudzēto mežaudžu produktivitāti, vitalitāti un atjaunošanās spēju.

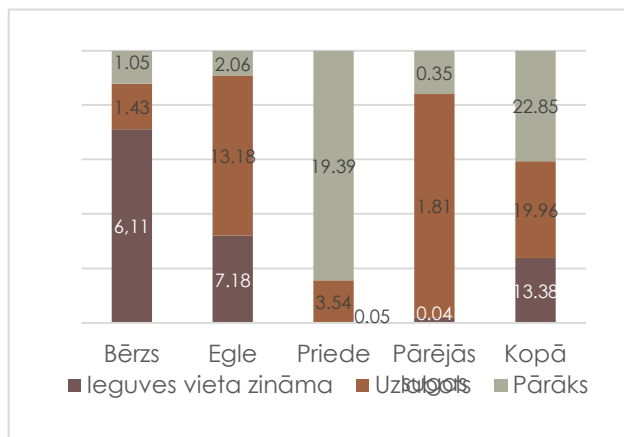
Atbilstoši normatīvo aktu prasībām Dienests veic meža reproduktīvā materiāla ražošanas, izmantošanas un tirdzniecības kontroli. Līdz 2024. gada 31. decembrim Dienests Meža reproduktīvā materiālā ieguves avotu reģistrā ir reģistrējis 936 meža reproduktīvā materiāla ieguves avotus, tai skaitā 319 augstākās (“uzlabots” un “pārāks”) kategorijas avotus.

2024. gadā meža koku sēkļu ražošanai ir ievākti 617,25 hektolitri čiekuru un spurdžu un 802,83 kg sēkļu un ozola zīļu. 2024. gadā sertificētas 297 meža reproduktīvā materiāla partijas. Kopumā sertificēts 1000,85 kg sēkļu un sēkļu vienību. No tā 841,09 kg jeb 84% augstāko kategoriju, kā arī 80,83 milj. meža koku sējeņu un stādu.

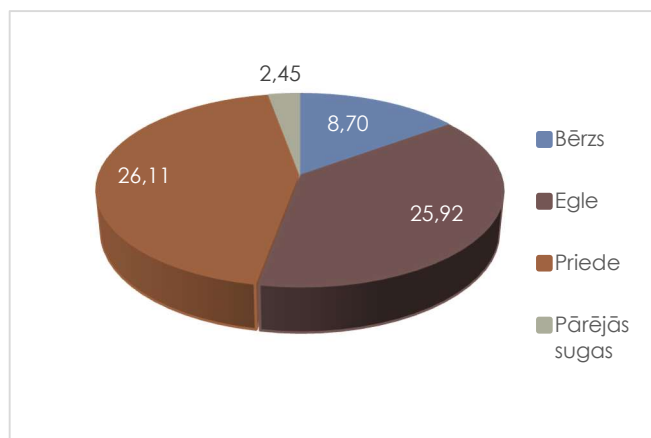
63,18 milj., tai skaitā 49,75 milj. jeb 79 % ģenētiski augstvērtīgāko kategoriju (“uzlabots” un “pārāks”) meža koku sējeņu un stādu. No tiem Latvijā meža atjaunošanai vai ieaudzēšanai izmantoti 56,19 milj., tai skaitā 42,81 milj. jeb 76 % ģenētiski augstvērtīgāko kategoriju “uzlabots” un “pārāks” meža koku sējeņu un stādu.

Uz citām Eiropas Savienības dalībvalstīm pārvietoti 6,69 milj., tai skaitā 6,65 milj. jeb 99% ģenētiski augstvērtīgāko kategoriju “uzlabots” un “pārāks” meža koku sējeņu un stādu un 0,8 kg augstvērtīgāko kategoriju sēkļu.

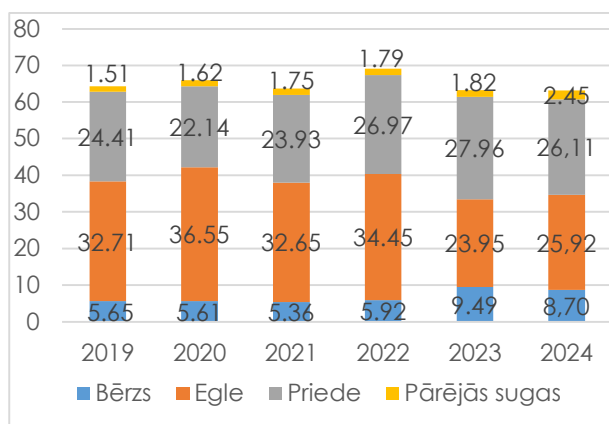
2024. gadā Latvijā no citām valstīm ievesti 1,45 milj. stādu, 0,1 milj. gabalu granulēto un 55,89 kg sēkļu.

1.4 Meža atjaunošanai un ieaudzēšanai izaudzētais stādāmais materiāls no 2019.-2024.gadam sadalījumā pa sugām, milj.gab.

1.3 Meža atjaunošanai un ieaudzēšanai 2024. gadā izaudzētais stādāmais materiāls sadalījumā pa sugām, milj. gab.

1.5 Meža atjaunošanai un ieaudzēšanai 2024.gadā izaudzētais un Latvijā izmantotais stādāmais materiāls sadalījumā pa sugām un kategorijām, milj.gab.

MEŽA ATJAUNOŠANA

Meža atjaunošanas pamatuzdevums ir mežsaimniecības prasībām atbilstoša produktīva un kvalitatīva meža izaudzēšana, mežu atjaunojot sējot vai stādot, vai veicinot dabisko atjaunošanos, ja tā norit ar dotajiem augšanas apstākļiem atbilstošām koku sugām.

Kā liecina Dienesta apkopotā informācija par meža atjaunošanu valstī, 2024.gadā Latvijā kopā atjaunoti 47,5 tūkst. ha meža, no kuriem valsts mežā atjaunoti 19,2 tūkst. ha, pārējo īpašnieku mežā atjaunoti – 28,3 tūkst. ha. 2024.gada atjaunošanas apjomi ir optimāli, stabili un līdzvērtīgi gada laikā vienlaidus cirtēs nocirstajām platībām.

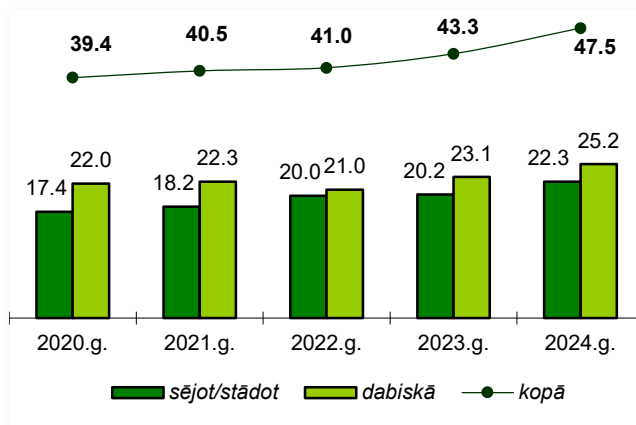
Dienests veicis meža atjaunošanas kvalitātes pārbaudes 32% no atjaunotajām platībām.

2024.gadā mežs sējot un stādot atjaunots 22,3 tūkst. ha platībā (47 % no atjaunotās meža kopplatības); valsts mežos sējot vai stādot atjaunoti 13,9 tūkst. ha (72 %), bet pārējo īpašnieku mežos – 8,5 tūkst. ha, kas ir 30 % no kopējās 2024.gadā atjaunotās meža platības pārējo īpašnieku mežos.

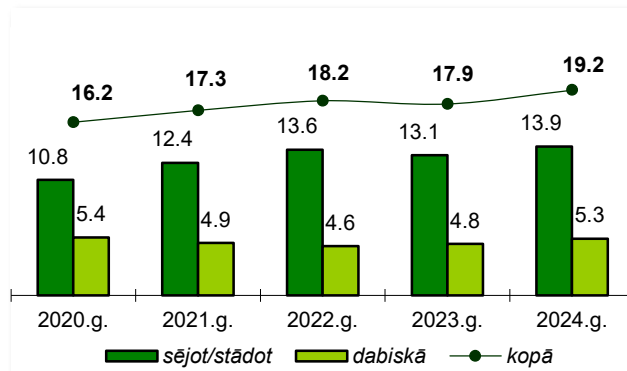
Meža atjaunošanas noteikumu prasības un meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju pieņemtie lēmumi atjaunojamās koku sugas izvēlē nodrošina meža atjaunošanu ar piecām galvenajām, saimnieciski izmantojamām koku sugām – bērzu, priedi, egli, apsi un baltalksni. 2024.gadā Latvijā ar skuju kokiem atjaunotais īpatsvars - 43 % no atjaunotās kopplatības jeb 20,6 tūkst. ha (egle – 22 %, priede – 21 %), bet ar lapu kokiem 26,9 tūkst. ha jeb 57% no atjaunotās kopplatības. Galvenās lapu koku sugas ir bērzs – 10,7 tūkst. ha (23%), apse- 7,5 tūkst. ha (16%), baltalksnis 6,5 tūkst. ha (14%). Galvenās koku sugas meža atjaunošanā valsts mežos un pārējo īpašnieku mežos ir atšķirīgas. Valsts mežos 65% platību ir atjaunotas ar skuju kokiem (t.sk. egle 26%, priede 39%), ar lapu kokiem 35%, (t.sk. bērzs- 17%, apse 11%). Pārējo īpašnieku mežos ar skuju kokiem atjaunotas 28% platības (t.sk. egle – 19% un priede – 9%), pārējās platībās dominē ar bērzu atjaunotās audzes (26 %), kā arī ievērojamu īpatsvaru sastāda apse (19%) un baltalksnis (22 %).

Sākot ar 2024. gadu Kopējās lauksaimniecības stratēģiskā plāna 2023. -2027. gadam ietvaros meža īpašniekiem ir pieejams valsts un Eiropas Savienības finansējums intervencēs „Ieguldījumi ilgtspējīgai

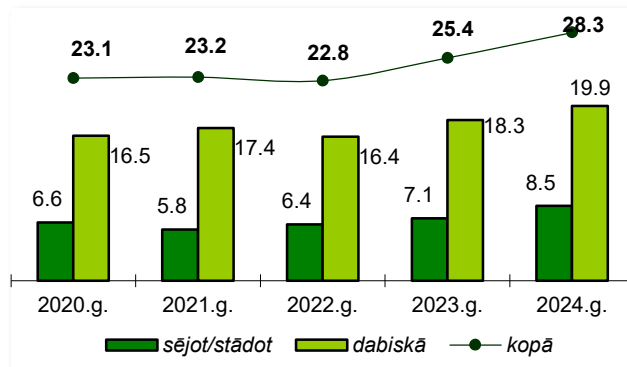
mežsaimniecībai” un “Atbalsts ekosistēmu noturības un ekoloģiskās vērtības uzturēšanai un uzlabošanai.” Tiek atbalstīta jaunaudžu retināšana, meža atjaunošana, meža ieaudzēšana un nomaīņa, šo platību agrotehniskā kopšana. Meža īpašnieki 2024. gadā izmantojuši atbalstu 455 ha meža atjaunošanai pēc dabas katastrofām un mežaudžu nomaīņai.

1.6.att. Meža atjaunošana Latvijā, tūkst. ha

1.7.att. Meža atjaunošana valsts mežos, tūkst. ha

1.8.att. Meža atjaunošana pārējo īpašnieku mežos, tūkst. ha

1.2. tabula
Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā visā valstī, %

	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Priede	18%	19%	21%	21%	21%
Egle	24%	24%	25%	23%	22%
Bērzs	27%	24%	23%	24%	23%
Apse	14%	15%	14%	14%	16%
Baltalksnis	12%	13%	12%	14%	14%
Pārējās sugas	4%	5%	5%	4%	4%

1.3. tabula
Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā valsts mežos, %

	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Priede	36%	37%	39%	38%	39%
Egle	24%	30%	27%	26%	26%
Bērzs	23%	17%	19%	20%	17%
Apse	11%	11%	9%	10%	11%
Baltalksnis	1%	1%	1%	1%	1%
Pārējās sugas	5%	5%	5%	5%	6%

1.4. tabula
Koku sugu īpatsvars meža atjaunošanā pārējo īpašnieku mežos, %

	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Priede	6%	6%	6%	8%	9%
Egle	24%	20%	23%	21%	19%
Bērzs	30%	29%	27%	27%	26%
Apse	17%	18%	18%	18%	19%
Baltalksnis	20%	23%	22%	23%	22%
Pārējās sugas	4%	4%	4%	4%	4%

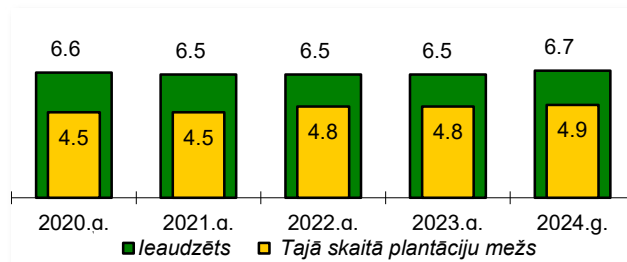
MEŽA IEAUDZĒŠANA

Meža ieaudzēšana ir jauna meža sēšana vai stādīšana ar mežu neapklātās zemēs. Meža ieaudzēšanai lauksaimniecībā neizmantotās zemēs ir vairāki mērķi. Kā galvenie no tiem minami: racionāla zemes izmantošana, vides piesārņojuma samazināšana, lauku ainavu dažādošana, rekreācijas iespēju paplašināšana u.c. Ieaudzētās meža platības var reģistrēt arī kā plantāciju mežu, kas ir īpašiem mērķiem ieaudzētas mežaudzes. Ieaudzējot plantāciju mežu, lietderīgi būtu izmantot selekcionētu stādāmo materiālu, jo tā izmantošana par 20 % palielina koksnes produktivitāti, nodrošina labu koku kvalitāti, kā arī ļauj audzēt klimata pārmaiņām pielāgotas, vitāli noturīgas mežaudzes. 2024. gadā ar valsts un Eiropas Savienības atbalstu ieaudzēti 624 ha meža.

2024. gadā valstī lauksaimniecībā neizmantotās zemēs ieaudzētas 6,7 tūkst. ha mežaudzes, no kurām 4,9 tūkst. ha reģistrētas kā plantāciju meži.

Dienests veicis meža ieaudzēšanas kvalitātes pārbaudes 73% no ieaudzētajām platībām.

Galvenās ieaudzētās koku sugas ir bērzs (38%), egle (36%), priede (7%), baltalksnis (9%), pārējās koku sugas sastāda 10% no ieaudzētajām platībām.

1.9. att. Meža ieaudzēšana Latvijā, tūkst. ha

1.5. tabula
Koku sugu īpatsvars ieaudzētajās platībās, %

	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Priede	8%	9%	10%	7%	7%
Egle	45%	45%	41%	39%	36%
Bērzs	30%	31%	32%	36%	38%
Baltalksnis	9%	8%	7%	8%	9%
Pārējās sugas	8%	8%	10%	10%	10%

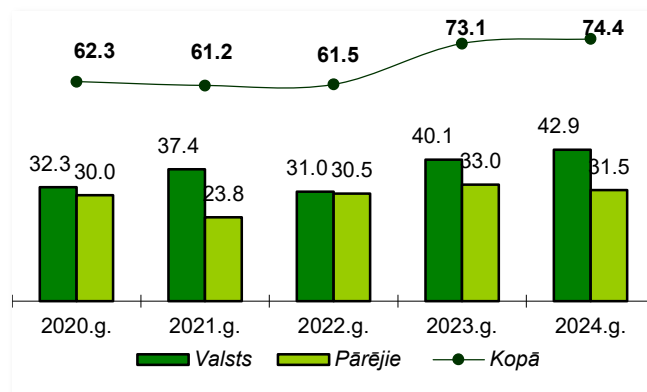
JAUNAUDŽU KOPŠANA

Jaunaudžu kopšanu veic ar mērķi veicināt konkrētiem meža augšanas apstākļiem vislabāk piemērotu koku sugu attīstību. Jāpiemin arī tas, ka kopšana palielina nākotnes meža ražību un atstājamo koku vērtību, kas ir atkarīga no stādu vai sēklu ģenētiskajām īpašībām. Pareiza stādu izvēle ievērojami ietekmē krājas pieaugumu un stumbru kvalitāti. Pareizi izkopjot jaunaudzes atstājamiem kokiem ievērojami palielinās augšanas telpa un samazinās meža audzēšanas cikla ilgums, respektīvi, vēlamu rezultātu iegūst vidēji par 10-20 gadiem ātrāk (t.i., ja audzi plānots nocirst pēc caurmēra, kad valdošā koku suga sasniegusi galvenās cirtes diametru), un koki ir ar taisniem un resniem stumbriem.

2024.gadā ar valsts un Eiropas Savienības atbalstu izkoptas jaunaudzes 11,5 tūkst. ha platībā.

2024.gadā jaunaudžu kopšana valstī kopā veikta 74,4 tūkst. ha apjomā, t. sk. valsts mežos – 42,9 tūkst. ha, pārējo īpašnieku mežos – 31,5 tūkst. ha. Visvairāk koptas bērzu (35%), egļu (27%) un priežu (22%) jaunaudzes, pārējo kopto koku sugu jaunaudzes sastāda 16%.

Dienests veicis jaunaudžu kopšanas kvalitātes pārbaudes 28% no koptajām platībām.

1.10. att. Jaunaudžu kopšana, tūkst. ha

1.6. tabula

Koku sugu īpatsvars koptajās platībās, %

	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Priede	20%	25%	22%	22%	22%
Egle	31%	31%	30%	28%	27%
Bērzs	36%	33%	34%	35%	35%
Apse	5%	5%	6%	6%	6%
Baltalksnis	4%	3%	5%	5%	5%
Pārējās sugas	4%	3%	3%	4%	5%

MEŽA INVENTARIZĀCIJA

Meža likuma 29. panta pirmā daļa nosaka, ka meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs savā īpašumā vai tiesiskajā valdījumā nodrošina pirmreizēju meža inventarizāciju un tās datus iesniedz Dienestam, kā arī vismaz reizi 20 gados un normatīvajos aktos noteiktajos citos gadījumos veic atkārtotu meža inventarizāciju.

Meža inventarizācijas dati satur informāciju par mežu un meža zemi, kā arī par tajā veikto saimniecisko darbību – koku ciršanu, meža atjaunošanu, jaunaudžu kopšanu, meža ieaudzēšanu u.c.

Meža īpašniekam Meža valsts reģistrā pievienotā meža inventarizācija dod iespējas:

- plānot un veikt saimniecisko darbību;
- tiešsaistē iesniegt ciršanas pieteikumus un pārskatus, kā arī iegūt aktuālo informāciju par savu mežu;
- plānot ES un valsts atbalsta pasākumus mežsaimniecībā;
- izstrādāt meža apsaimniekošanas un dabas aizsardzības plānus;
- izstrādāt ugunsdrošības profilaktiskos plānus;

- noteikt kompensāciju par mežsaimnieciskajiem aprobežojumiem;
- aprēķināt nekustamā īpašuma nodokļus, noteikt nodokļu atvieglojumus;
- noteikt meža un mežaudzes vērtību.

Meža inventarizācijas kārtību nosaka Ministru kabineta 2016. gada 21. jūnija noteikumi Nr. 384 “Meža inventarizācijas un Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi”. Savukārt Ministru kabineta 2016. gada 21. jūnija noteikumi Nr. 392 “Meža inventarizācijas veicēju sertifikācijas un sertificēto personu darbības uzraudzības kārtība” nosaka meža inventarizācijas veicēju sertificēšanas un darbības uzraudzības kārtību.

Meža inventarizācijas darbus veic sertificētas personas. Sertifikātus meža inventarizācijas darbu veikšanai fiziskām personām izsniedz atbilstības novērtēšanas institūcijas, kas akreditētas likumā “Par atbilstības novērtēšanu” minētajā nacionālajā akreditācijas institūcijā atbilstoši standartā LVS EN ISO/IEC 17024:2005 “Atbilstības novērtēšana. Vispārīgās prasības personu sertificēšanas institūcijām” noteiktajām prasībām.

2024. gadā 528 sertificēti meža inventarizācijas veicēji iesniedza meža inventarizācijas datus pievienošanai Meža valsts reģistram.

Dienests pieņem meža īpašnieka vai tiesiskā valdītāja iesniegtos meža inventarizācijas datus, izvērtē tajos sniegtās informācijas atbilstību izvirzītajām kvalitātes prasībām un pieņem lēmumus par meža inventarizācijas datu pievienošanu Meža valsts reģistram. 2024. gadā Dienests izvērtēšanai un pievienošanai Meža valsts reģistrā ir saņēmis 23 531 meža inventarizāciju datus. No apstiprinātām 12 815 bija pilnās meža inventarizācijas, bet 9 409 attiecīgi bija nogabalu līmeņa meža inventarizācijas, kad to veic tikai daļai nogabalu zemes vienībā. 2024. gadā pieņemti lēmumi par 22 224 meža inventarizāciju

pievienošanu Meža valsts reģistram. Par 339 inventarizācijām meža īpašnieks un inventarizācijas veicējs ir saņēmis atteikumu inventarizācijas datu pievienošanai Meža valsts reģistrā iesniegtās informācijas neatbilstības dēļ. Galvenais meža inventarizāciju atteikuma iemesls – nesakārtotas īpašumu robežas apvidū. 2024. gadā ir atsauktas 968 meža inventarizācijas.

2024. gadā Dienests ir iesniedzis Valsts zemes dienestam 8005 paziņojumus par zemes lietošanas veidu izmaiņām. Galvenie zemes lietošanas veidu izmaiņu pamatojumi – lēmums par meža inventarizācijas datu pievienošanu Meža valsts reģistram un pārskats par meža ieaudzēšanu.

IESNIEGUMU PĀRBAUDES UN APLIECINĀJUMU KOKU CIRŠANAI IZSNIEGŠANA

Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam Dienestā ir jāsaņem atļauja (apliecinājums) koku ciršanai. Lai varētu saņemt darbības atļauju, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs vēršas ar iesniegumu Dienestā.

Pirms apliecinājumu izsniegšanas Dienesta darbinieki izlases veidā pārbauda, vai iesniegumā minētā darbība atbilst normatīvo aktu prasībām un stāvoklim dabā. 2024. gadā Dienests ir izsniedzis 52 331 ciršanas apliecinājumus ar 95 891 cirsmām. No tiem 14 626 apliecinājumi ar 30 545 cirsmām izsniegti valsts mežos, bet 37 705 ciršanas apliecinājumi ar 65

346 cirsmām izsniegti pārējos mežos. Saņemti 5 066 paziņojumi par koku ciršanu valsts mežos un 2 614 paziņojumi par koku ciršanu pārējos mežos. 2024. gadā koku ciršana mežā dažādos ciršu izpildes veidos bija paredzēta 167 tūkst. ha platībā. Kopējais izcirstais koksnes apjoms 2024. gadā sastādīja 16 milj. m³.

Izniedzot koku ciršanas apliecinājumus, Meža valsts reģistrā (MVR) tiek uzskaitītas plānotās izcērtamās platības un plānotais izcērtamās koksnes apjoms. MVR uzkrāto informāciju par plānoto un veikto mežsaimniecisko darbību meža zemē izmanto arī citas valsts institūcijas.

KOKU CIRŠANAS APJOMS

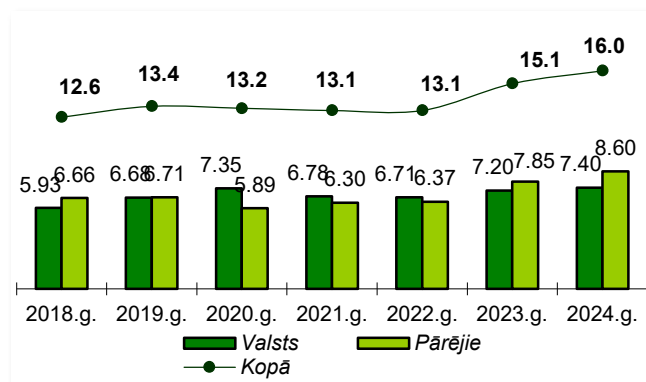
Lai sabiedrības rīcībā būtu operatīva informācija par Latvijas mežos plānotajām saimnieciskajām darbībām un to apjomu, Dienests katru ceturksni apkopo informāciju par izsniegtajiem apliecinājumiem un tajos uzrādīto plānoto ciršanas apjomu.

Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam katru gadu līdz 1. februārim ir jāinformē Dienests par iepriekšējā gadā veikto mežsaimniecisko darbību, iesniedzot pārskatu. Iesniegto informāciju Dienesta darbinieki reģistrē Meža valsts reģistrā (MVR). Katru gadu pēc pārskatu saņemšanas no meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem tiek apkopota informācija par pārskatos uzrādīto izcirsto likvīdās koksnes apjomu.

Dienests nodrošina maksimāli pieļaujamā ciršanas apjoma (tāmes) galvenajā cirtē administrēšanu valsts mežos. Tāme galvenajā cirtē valsts mežos tiek noteikta sadalījumā pa koku sugām un platībām (ha), informatīvi norādot no platības atvasinātus ciršanas apjomus (m³).

Ministru kabineta 2020. gada 13. augusta rīkojumā Nr. 435 "Par koku ciršanas maksimāli

pieļaujamo apjomu 2021.-2025. gadam" noteiktais maksimāli pieļaujamais ciršanas apjoms pieciem gadiem galvenajā cirtē valsts mežos ir 25,75 milj. m³ likvīdās koksnes 90 589,9 ha platībā. No tā akciju sabiedrības „Latvijas valsts meži” valdījumā esošajos valsts mežos – 24,11 milj. m³ likvīdās koksnes 85 675,7 ha platībā.

1.11. att. Izcirstās koksnes apjomi, milj. m³

2024. gadā izcirstais koksnes apjoms valstī ir 16,00 milj. m³, no kuriem 7,40 milj. m³ (46 % no kopējā izcirstā koksnes apjoma) iegūti valsts mežos, bet 8,60 milj. m³ (54 % no kopējā izcirstā koksnes apjoma) iegūti privāto meža īpašnieku, pašvaldību un citu meža īpašnieku mežos.

2024.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, izcirstās koksnes apjoms valsts mežos palielinājies par 0,2 milj. m³, savukārt pārējos mežos palielinājies par 0,75 milj. m³.

ATMEŽOŠANA

Atmežošana ir personas darbības izraisīta meža pārveidošana citā zemes lietošanas veidā. Dienesta kompetence atmežošanas procesā ir saistīta tikai ar atmežošanas kompensācijas aprēķināšanu (kompensācija valstij par izdevumiem, saistītiem ar atmežošanas izraisīto negatīvo seku novēršanu). Pēc tam, kad kompetentā institūcija izdevusi administratīvo aktu, kas personai piešķir tiesības veikt būvniecību vai tiesības mežā ierīkot lauksaimniecībā izmantojamu zemi vai atjaunot īpaši aizsargājamo biotopu, kā arī atmežošanu valsts sauszemes teritorijas aizsardzības un neaizskaramības nodrošināšanai vai valsts apdraudējuma situācijas novēršanai militārajos objektos un to aizsargjoslās, Dienests izsniedz apliecinājumu atmežošanas cirtē (ja koku ciršanai konkrētajā gadījumā ir nepieciešams apliecinājums).

Atmežošanas kompensācija netiek aprēķināta, ja mežā veic meža infrastruktūras objektu būvniecību un īpaši aizsargājamo biotopu atjaunošanu, kā arī tad, ja īpašumā esošo meža platību atmežo valsts sauszemes

teritorijas aizsardzības un neaizskaramības nodrošināšanai vai valsts apdraudējuma situācijas novēršanai militārajos objektos un to aizsargjoslās. Līdz ar to, ja meža zemē tiek plānots ierīkot ceļus un meliorācijas sistēmas, vienlaicīgi nemainot zemes lietošanas mērķi, tad tiek izsniegts apliecinājums atmežošanas cirtē cirtes veidam "Ceļi un meliorācijas sistēmas".

Pārskata gadā Dienests pievienojis Meža valsts reģistrā 955 kompetento institūciju un īpašnieku pieprasījumus atmežošanas kompensācijas aprēķinam, kā rezultātā par 2024. gadā atmežotajām platībām valstij jau samaksāti 644 937 eiro par meža videi atmežošanas procesā radītajiem zaudējumiem. Atmežošana plānota gan būvniecībai, gan derīgo izrakteņu ieguvei, kā arī sauszemes teritorijas aizsardzības un neaizskaramības nodrošināšanai vai valsts apdraudējuma situācijas novēršanai militārajos objektos un to aizsargjoslās.

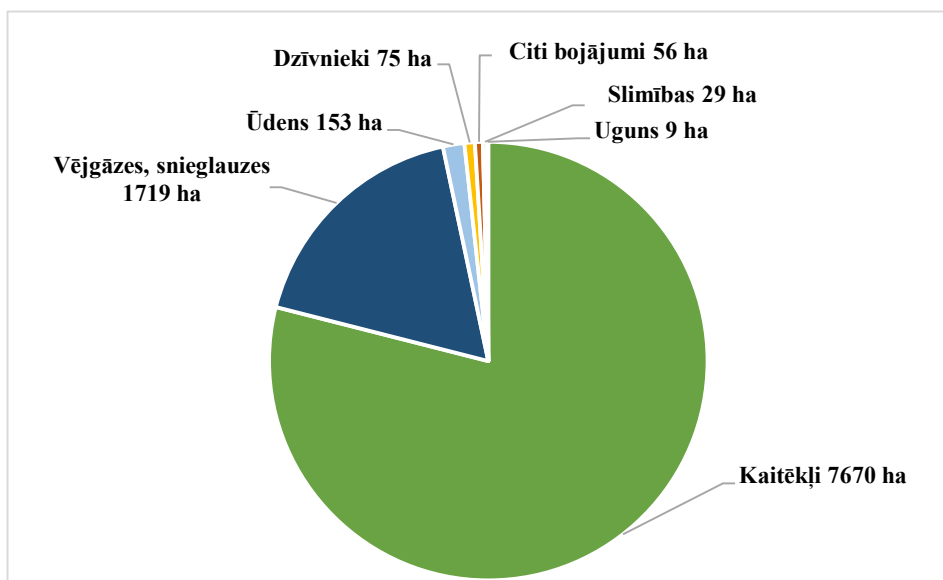
1.4. MEŽA SANITĀRĀ STĀVOKĻA UZRAUDZĪBA

Dienests veic meža veselības stāvokļa uzraudzību visos Latvijas mežos, lai nodrošinātu meža apsaimniekošanu tādā veidā, kas nepasliktinātu mežaudžu veselības stāvokli, savlaicīgi konstatējot kaitēkļu un slimību savairošanos.

Katru gadu dažādu faktoru dēļ daļa mežaudžu platības zaudē augtspēju, kā rezultātā tās iet bojā nocērtot sanitārajā cirtē pēc Dienesta sanitārā atzinuma saņemšanas. 2024. gadā izsniegti 7091 sanitārie atzinumi ar kopējo platību 9712 ha. No tiem 6928 ha (jeb 71 %) valsts mežos, visvairāk tieši akciju sabiedrības “Latvijas valsts meži” apsaimniekotajos mežos, bet 2785 ha (jeb 29 %) – pārējo īpašnieku mežos.

Lielākās bojātās platības 2024. gadā konstatētas Vidzemes reģionā, kur bojātās mežaudzes sastādīja 38 % no kopējās platības jeb 3730 ha. Gandrīz tikpat liels bojāto mežaudžu apjoms reģistrēts Zemgales reģionā – 30% no kopējās platības jeb 2861 ha. Pārējos reģionos bojāto mežaudžu īpatsvars salīdzinoši mazāks – Kurzemē 13 % no kopējās platības, Latgalē – 10 %, bet vismazāk Rīgas reģionā – tikai 9 %.

Līdzīgi kā 2023. gadā, arī 2024. gadā platības ziņā būtiskākais bojājumu cēlonis mežā – kaitēkļu bojājumi, kas kopumā sastādīja vairāk kā pusi no visiem bojājumiem – 7670 ha jeb 79 %. Galvenais no kaitēkļiem joprojām egļu astopzobu mizgrauzis, kuru bojājumu apmērs sasniedz 99 % no visiem kaitēkļu bojājumiem. 2024. gadā salīdzinoši daudz mežaudžu cietušas arī vējgāžu ietekmē – 1719 ha, kas ir 18 % no visiem bojājumiem. Pārējie bojājumu cēloņi, saskaņā ar izsniegtajiem Dienesta sanitārajiem atzinumiem, bijuši krietni vien nenozīmīgāki.

1.12. attēls. Mežaudžu platības, kuras atļauts nocirst sanitārajā cirtē pēc Dienesta sanitārā atzinuma saņemšanas sadalījumā pa bojājumu cēloņiem 2024. gadā (ha)

Ja apskata meža bojājumu cēloņu sadalījumu pa virsmežniecībām, tad secināms, ka abi galvenie bojājumu veidi – gan kaitēkļu bojājumi, gan vējgāzes un snieglauzes – pamatā skārušas Centra un Vidzemes virsmežniecības teritorijas. Lielī kaitēkļu bojājumu apmēri, īpaši svaigu egles mizgraužu bojājumi, bijuši arī Dienvidu virsmežniecības teritorijās.

Tāpat kā vairākus iepriekšējos gadus, platības ziņā visvairāk bojātas izplatītāko koku sugu audzes – sevišķi daudz egles audzes, salīdzinoši daudz arī bērzu un priedes audzes, mazāk apses audzes. Egles audžu galvenie bojājumu faktori ir kaitēkļi un vējgāzes. Kaitēkļu bojājumi egles audzēs dominē – tie sastāda 93 % no visiem bojājumiem, kamēr vējgāzes bojājumi sastāda mazāk par vienu desmito daļu – 6 % no visiem bojājumiem. No kaitēkļiem egles audzes lielākajā vairumā gadījumu bojājuši egļu astopzobu mizgrauži (*Ips typographus*) (99,2 %). Bērzu audzes visvairāk bojājušas vējgāzes, snieglauzes (81 %) un pārmērīgs mitruma daudzums (15 %). Priedes audzes pārsvarā cietušas vējgāzēs, snieglauzēs (91 %). Arī apses audzes vairumā gadījumu cietušas vējgāzēs, snieglauzēs (83 %), bet samērā daudz arī bojājumus radījuši dzīvnieki (15 %). Pārējo koku sugu audzes bojātas krietni mazāk.

Salīdzinot bojājumu dinamiku pēdējo piecu gadu laikā, secināms, ka augtspēju zaudējušo mežaudžu platība pēdējos divos gados krietni pieaugusi. Šis pieaugums radies galvenokārt dēļ egļu astonezību mizgrauža pastiprinātas invāzijas, kā arī dēļ pēdējo gadu postošajām vasaras vējgāzēm un ziemas snieglauzēm

1.6. tabula

Mežaudžu platību, kuras atļauts nocirst vienlaidus sanitārajā cirtē, sadalījums pa bojājumu cēloņiem no 2020. līdz 2024. gadam, ha

Bojājuma cēlonis	2020. g.	2021. g.	2022. g.	2023. g.	2024.g
Vējgāzes, snieglauzes	953	555.2	826.7	2154	1719
Ūdens	260.1	242.1	186.3	142	153
Uguns	51.5	61.4	3.1	16	9
Kaitēkļi	610.2	868.6	2343.6	7085	7670
Slimības	79.1	127.1	35.5	6	29
Dzīvnieki	63.7	95.0	111.9	112	75
Citi	45.2	32.1	41.6	71	56
KOPĀ	2062.8	1981.5	3548.7	9586	9712

Kopumā no statistikas datiem, kā arī no dabā novērotā, prognozējams, ka 2025. gadā egļu astonezību mizgrauža masveida savairošanās mazināsies, līdz ar to egles audžu postījumi kaitēkļu invāziju dēļ iespējami mazākā apmērā. Galvenokārt egles audzes cirtīs, likvidējot iepriekšējos gados radītos mizgraužu bojājumus. Lai esošo situāciju pārvaldītu, Dienesta ģenerāldirektors 2024. gada 28. decembrī izdeva rīkojumu “Par egļu astonezību mizgrauža masveida savairošanās situāciju un kaitēkļa ierobežošanas pasākumiem 2025. gadā”, kas paredz turpināt aizsardzības pasākumus, saimnieciskās darbības ierobežojumus, kā arī kaitēkļa uzvedības un invāzijas monitoringu līdzīgi kā tas notika 2023. gadā.

1.5. DABAS AIZSARDZĪBA MEŽĀ

Dabas aizsardzības mērķis nodrošināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un tās palielināšanu mežā, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

MIKROLIEGUMU IZVEIDOŠANA UN AIZSARDZĪBA

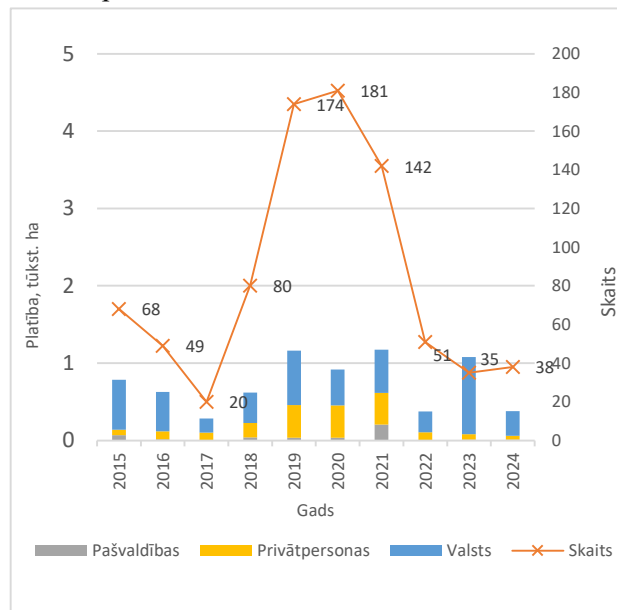
Mikroliegumi ir teritorijas, kuras veido, lai nodrošinātu īpaši aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību ārpus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām. Mikroliegumus veido arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, ja funkcionālās zonas nenodrošina aizsargājamās sugas vai biotopa aizsardzību.

Pamatojoties uz Sugu un biotopu aizsardzības likumu un Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanu un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu", Dienests nosaka mikroliegumus meža zemēs. Īpaši aizsargājamo putnu sugu un mitro meža biotopu mikroliegumiem var būt noteiktas arī buferzonas ar ierobežotām saimnieciskās darbības režīmu un nosacījumiem.

2024. gadā Dienests meža zemēs izveidoja 38 mikroliegumus ar kopējo ģeotelpisko platību 377 ha. No tiem 84 % mikroliegumu izveidoti valsts mežos, 3 % – pašvaldību mežos un 13 % – privātpašnieku mežos. Mikroliegumi izveidoti 5 sugu un biotopu grupām: putni (N = 16), biotopi (N = 15), sūnas (N = 1), vaskulārie augi (N = 1) un ķērpji (N = 5). Kā redzams, lielākais mikroliegumu skaits izveidots īpaši aizsargājamām putnu sugām pa pieciem mikroliegumiem melnajam stārķim un mazajam ērglim, divi vistu vanagam un pa vienam trīspirkstu dzenim, vidējam dzenim, jūras ērglim un ziemeļu gulbim.

Biotopu aizsardzībai mikroliegumi izveidoti visvairāk veciem vai dabiskiem boreāliem mežiem – 12 mikroliegumi, pa vienam veciem jauktiem platlapju mežiem, staignāju mežiem un veciem dabiski purvainiem mežiem. Savukārt ķērpjiem divi mikroliegumi izveidoti zvīņainās telotrēmas aizsardzībai un pa vienam mikroliegumam olīvzaļās

cetrēlijas, kollemas un zaļganās henotēkas dzīvotnes aizsardzības nodrošināšanai. Vaskulāro augu mikroliegums izveidots sīpoliņu zobainītes aizsardzībai, bet sūnu dzīvotnes aizsardzības nodrošināšanai izveidots mikroliegums tūbainai bārkstlapei.

1.13. att. 2015. – 2024. gadā izveidoto mikroliegumu skaita un to ģeotelpisko platību dinamika pa īpašuma formām (ha)

Kopš 2001. gada Dienests meža zemēs izveidojis 2983 mikroliegumus ar kopējo ģeotelpisko platību 48,6 tūkst. ha. 86 % no mikroliegumu platībām atrodas valsts mežos, 2 % – pašvaldību un 12 % – privātpersonu mežos (1.13. att.). Mikroliegumu skaita un platības ziņā lielākais mikroliegumu apjoms izveidots putniem, kopā sastādot 88 % no kopējās mikroliegumu platības un 65 % no mikroliegumu skaita. Lielākās mikroliegumu platības veidotas medņa (43 %), mazā ērgļa (16 %), melnā stārķa (13 %), un jūras ērgļa (5 %) aizsardzības nodrošināšanai.

MEŽA ZEMES AR SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS APROBEŽOJUMIEM

Mežos izdala vairāku veidu teritorijas ar saimnieciskās darbības aprobežojumiem, kas savstarpēji atšķiras pēc teritorijas izveidošanas mērķiem (sugu un biotopu aizsardzība, ūdens resursu, ainavu, ģenētisko resursu u. c. aizsardzība) un aizsardzības režīma. Saskaņā ar Meža valsts reģistra (MVR) datiem meža zemēs, kurās veikta meža inventarizācija, lielākās platības no aprobežotajām teritorijām aizņem valsts nozīmes īpaši aizsargājamās

dabas teritorijas (ĪADT), vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas (t.sk. kultūras pieminekļi un to aizsargjoslas) un mikroliegumi. Aizsargājamo teritoriju kategoriju sadalījums atspoguļots 1.7. tabulā.

1.7. tabula

Aizsargājamo teritoriju platības*, tūkst. ha

Aizsargājamās teritorijas	Pavisam, tūkst. ha	tai skaitā	
		valsts	pārējie
Dabas rezervātu meži	8,9	8,9	0,1
Nacionālo parku meži	107,9	53,0	54,9
Dabas liegumu meži	127,1	102,9	24,2
Dabas parku meži	65,8	31,9	33,9
Aizsargājamo ainavu apvidu meži	99,1	43,2	55,9
Dabas pieminekļu meži	4,0	2,0	2,0
Mikroliegumu meži	48,6	41,9	6,7
Mikroliegumu buferzonu meži	71,0	49,4	21,6
Īpaši aizsargājamo iecirkņu meži un bioloģiski vērtīgas mežaudzes	11,5	10,0	1,5
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslu meži	9,8	6,5	3,3
Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslu meži	81,3	54,8	26,5
Pilsētu meži	23,1	5,7	17,4
Aizsargjoslu meži ap pilsētām	13,9	6,7	7,2
Ģenētisko resursu mežaudžu meži	5,0	4,8	0,2
Kultūras pieminekļu un to aizsardzības zonu meži	115,1	30,5	84,6

* - Vienā teritorijas vienībā var būt vairāku kategoriju aizsargājamās teritorijas.

Iepriekš uzskaitītajās teritorijās noteikti dažādi saimnieciskās darbības aprobežojumi – no pilnīga mežsaimnieciskās darbības aizlieguma visa kalendārā gada garumā līdz koku ciršanas aizliegumam atsevišķos gada mēnešos vai īpašiem ciršanas izpildes nosacījumiem. Pārskatā atspoguļoti dati sadalījumā pa četriem galvenajiem aprobežojumu veidiem: vispārējs mežsaimnieciskās darbības aizliegums, galvenās un kopšanas ciršanas aizliegums, galvenās ciršanas aizliegums un kailciršanas aizliegums. Kopumā valstī 14.4 % no meža platības aizņem meži, kuros pastāv kāds no mežsaimnieciskās darbības aprobežojumiem (1.8. tabula).

1.8. tabula

Mežsaimnieciskās darbības aizliegumi meža platībās* pa īpašnieku kategorijām, tūkst. ha

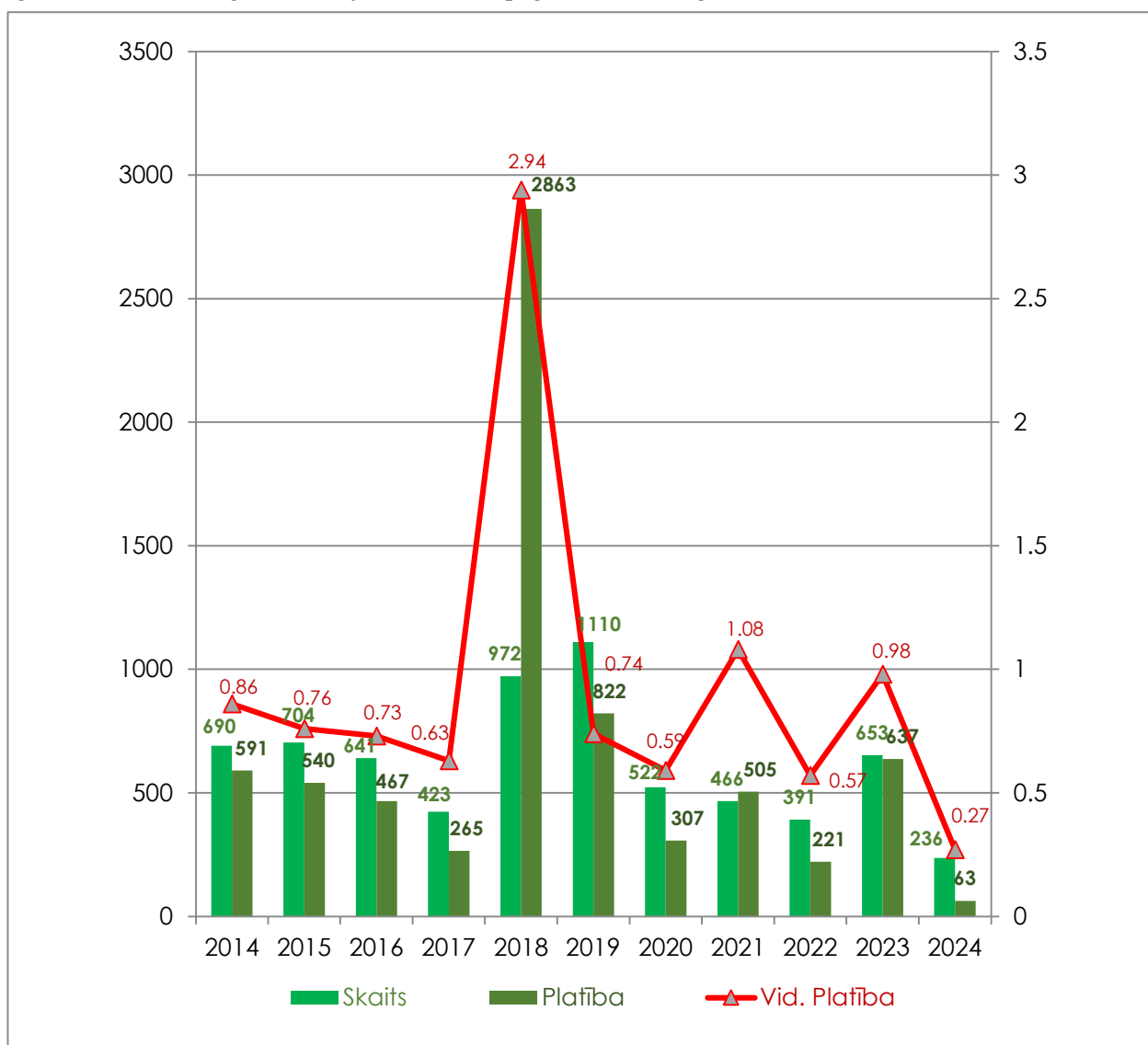
Mežsaimnieciskās darbības aprobežojumi	Pavisam, tūkst. ha	tai skaitā	
		valsts	pārējie
Aizliegta mežsaimnieciskā darbība	112.7	98.4	14.2
Aizliegta galvenā un kopšanas cirte	95.9	81.4	14.4
Aizliegta galvenā cirte	31.2	21.9	9.3
Aizliegta kailcirte	211.6	93.6	118.0

* - uz vienu nogabalu var būt vairāku veidu aprobežojums.

Pamatojoties uz Ministru kabineta 2023. gada 18. aprīļa noteikumiem Nr. 197 “Atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai platībatkarīgo un dzīvniekatkarīgo saistību īstenošanai”, fiziskās un juridiskās personas, kuras ir meža īpašnieki un kuru meža īpašumos pastāv kāds no saimnieciskās darbības ierobežojumiem, kas izriet no tiesību aktos minētajiem ierobežojumiem Natura 2000 teritorijās un mikroliegumos, var pieteikties uz atbalsta piešķiršanas aktivitāti “Kompensācijas maksājums par Natura 2000 meža teritorijām”. 2024. gadā Dienests šīs aktivitātes ietvaros sagatavojis datus par meža zemēs esošajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem aptuveni 13 tūkst. zemes vienībās ar kopējo ģeotelpisko platību 65,7 tūkst. ha.

1.6. MEŽA UGUNSNEDROŠĪBA

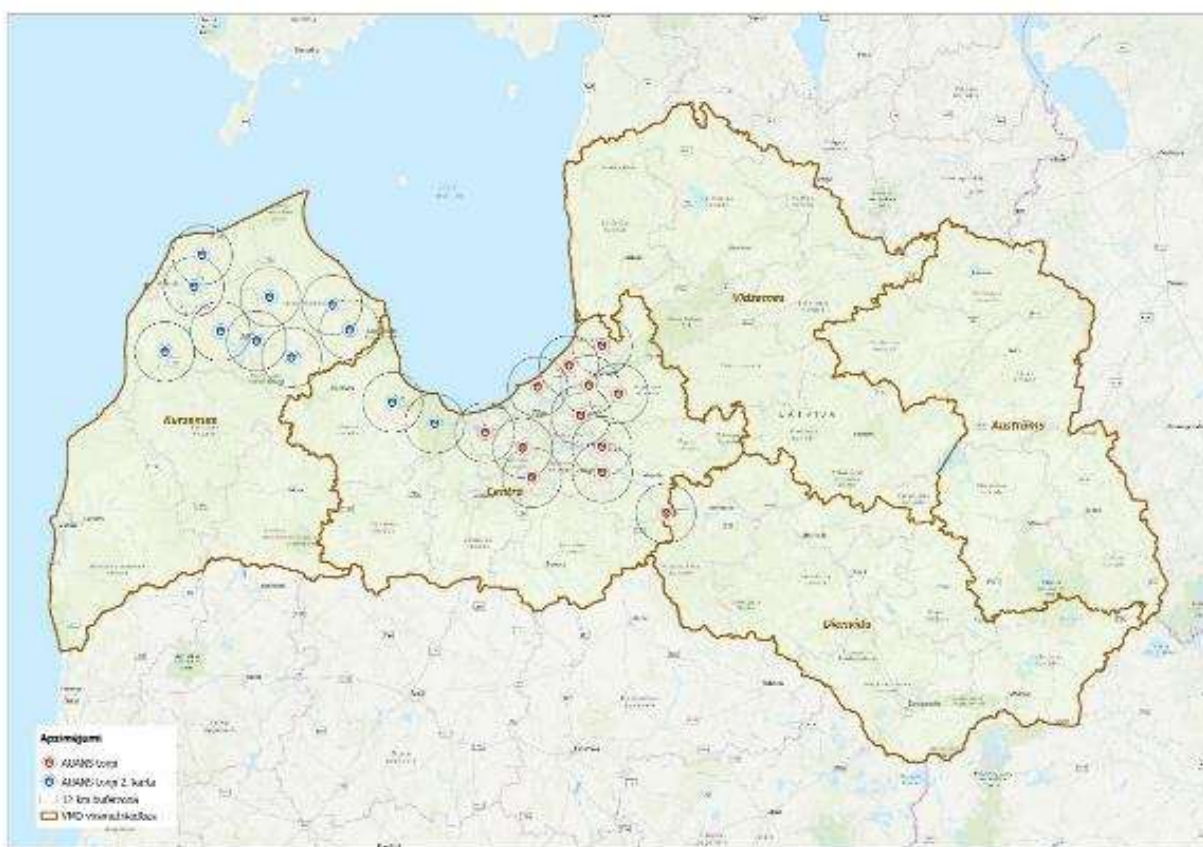
2024. gadā meža ugunsnedrošais laikposms tika noteikts no 3. maija līdz 14. oktobrim. Kopumā tika atklāti un dzēsti 236 meža zemes ugunsgrēki, kuros izdega 63.5 ha meža zemes, t.sk. 8 ha jaunaudzes. Lielākais meža ugunsgrēks izcēlās 2024. gada 5. maijā, Zvārtavas pagastā, kur izdega 14.5 ha meža zemes.

1.14.att. Meža ugunsgrēku skaits, platība ha, un vidējā meža ugunsgrēka platība no 2014. gada līdz 2024. gadam, ha

Dienests ugunsapsardzības nodrošināšanai ir izveidojis 177 ugunsnovērošanas torņu tīklu visā Latvijas teritorijā. Piekto gadu darbojas Dienesta pilotprojekts – attālinātās ugunsgrēku atklāšanas un novērošanas sistēma (AUANS), kas ir izvietota Rīgas reģionālās virsmežniecības teritorijā uz 12 ugunsnovērošanas torņiem.

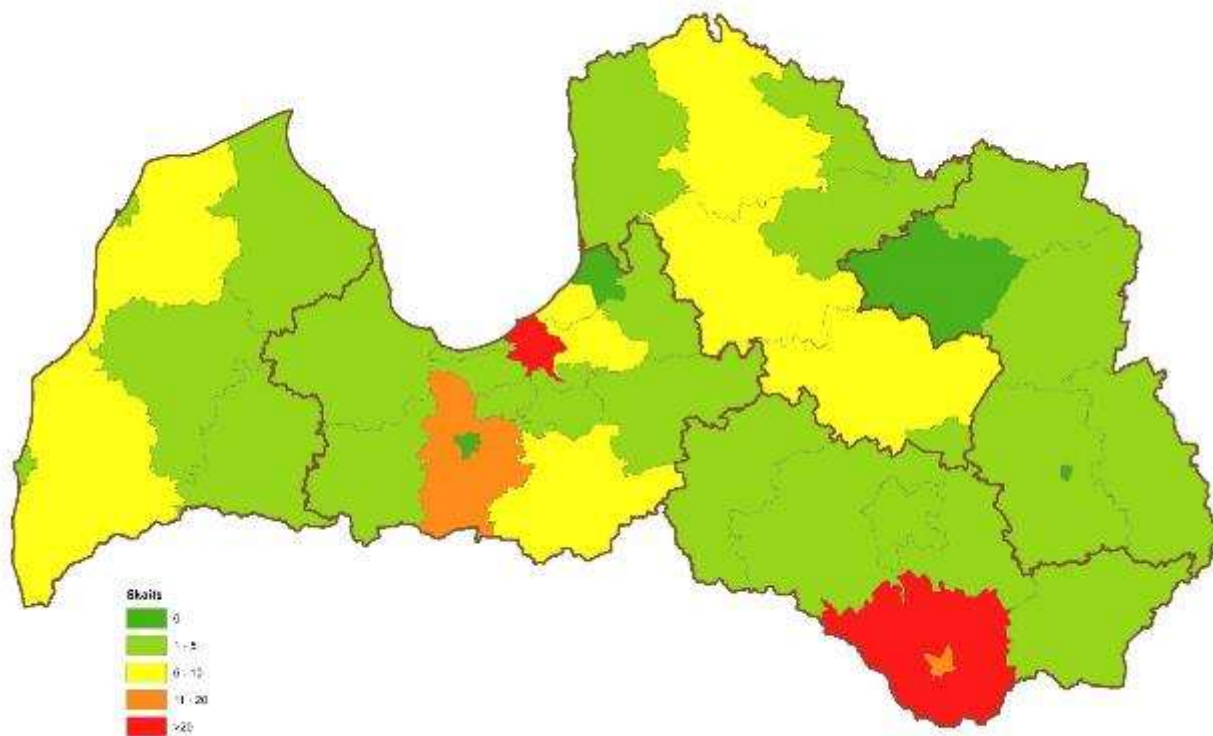
Papildus Dienests projekta Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) atklāta projektu iesniegumu konkursa Latvijas Lauku attīstības programmas 2014. - 2020. gadam pasākuma 8. “Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un meža dzīvotspējas uzlabošanā” 8.3.apakšpasākuma “Atbalsts profilaksei pret bojājumiem, ko mežam nodara meža ugunsgrēki, dabas katastrofas un katastrofāli notikumi” aktivitātē "Meža ugunsgrēku, kaitēkļu un slimību monitoringa iekārtu un sakaru aprīkojuma ierīkošana un uzlabošana” ” ietvaros ar šī projekta atbalstu ir paplašinājis esošo Dienesta attālinātās ugunsgrēku atklāšanas un novērošanas sistēmu (AUANS). Papildus aprīkoti vēl 9 ugunsnovērošanas torņi Kurzemes virsmežniecībā un 2 ugunsnovērošanas torņi Centra virsmežniecībā ar AUANS sistēmu.

1.15.att. Meža ugunsnovērošanas torņi, kas aprīkoti ar AUANS sistēmu

2024. gada vasarā Dienests meža ugunsapsardzības nodrošināšanai darbā pieņēma 401 sezonas darbiniekus (torņu dežurantus, specializēto ugunsdzēsību autocisternu vadītājus, meža ugunsdzēsējus, meža ugunsdzēsības staciju vadītājus un operatīvos dežurantus). Kopā Dienesta rīcībā ir vairāk nekā 70 meža ugunsdzēsības autocisternas, tai skaitā 17 “Mercedes Benz UNIMOG 4000” , 18 “Mercedes Benz UNIMOG 4023”, 5 VOLVO FMX autocisternas ūdens pievešanai, un 83 ar dzēsšanas iekārtām aprīkotas “Toyota Hilux” kravas apvidus automašīnas, kas nodrošina operatīvu meža ugunsgrēku atklāšanu, ierobežošanu un likvidēšanu.

Meža ugunsapsardzībai un ugunsdzēsībai Dienests izmanto īpašumā esošos 10 kvadriciklus “Polaris Sportsman 6x6” un 10 kvadriciklus Polaris Ranger 1000.

1.16. att. Meža ugunsgrēku skaits 2024. gadā sadalījumā pa novadiem

1.7. MEŽA APSAIMNIEKOŠANU UN IZMANTOŠANU REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU PĀRKĀPUMI

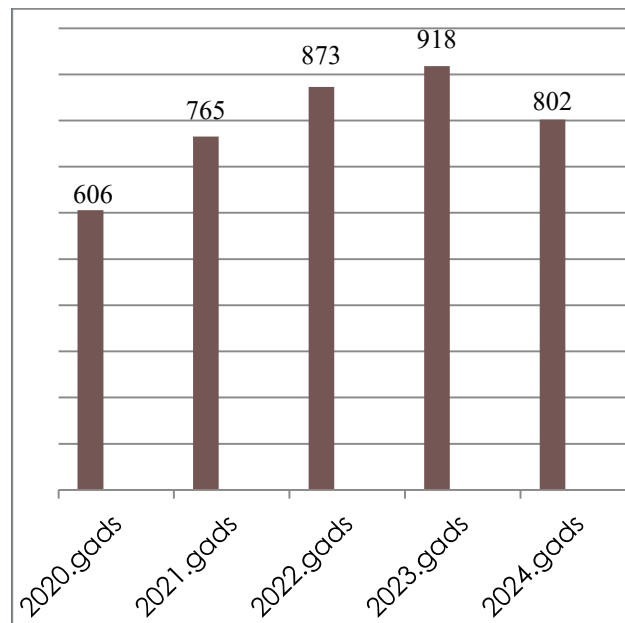
Dienesta kompetencē ietilpst meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzība, tai skaitā, šo normatīvo aktu pārkāpumu konstatēšana, veicot protokolu par pārkāpumu noformēšanu, lēmumu par administratīvo pārkāpumu uzsākšanu un citas nepieciešamās procesuālās darbības. Par meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpšanu vainīgajām personām tiek piemēroti administratīvie sodi vai arī tās tiek sauktas pie kriminālatbildības. Gadījumos, kad pārkāpumu rezultātā ir nodarīti zaudējumi meža videi vai medību resursiem, tie tiek piedzīti tiesas ceļā.

Statistika par 2024. gadu apliecina, ka Dienesta amatpersonas sekmīgi turpina Administratīvās atbildības likuma (stājies spēkā 01.07.2020.) normu piemērošanu saistībā ar nozares speciālajiem likumiem.

2024. gadā Dienests konstatējis pavisam 802 meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumus, no kuriem 196 protokoli iesniegti kriminālprocesa uzsākšanai un pieņemti 606 lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu vai atteikumu to uzsākt.

Lielākā daļa no 2024. gadā visiem konstatētajiem pārkāpumiem (krimināllietas un administratīvie pārkāpumi) ir nelikumīgas medības un medību noteikumu pārkāpšana – 253 jeb 31,5% no kopskaita, otra lielākā pārkāpumu grupa ir meža

atjaunošanas un kopšanas prasību pārkāpumi - 206 jeb 25,7% no kopskaita un trešā grupa - augošu koku patvaļīgas ciršanas gadījumi – 198 jeb 24,7% no visu konstatēto pārkāpumu skaita. Nelikumīgi izcirsta koksne 4295,4 m³ apmērā, nodarot videi kaitējumu, kas aprēķināts kā mežam nodarītie zaudējumi 496 783 eiro apmērā.

1.17. att. Pārkāpumu skaita dinamika 2020.-2024. gadā

1.9. tabula

Administratīvo pārkāpumu veidi un skaits

Pārkāpuma veids	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Uzsāktas administratīvo pārkāpumu lietas, t.sk.	355	494	612	693	606
Meža atjaunošanas prasību pārkāpumi	85	77	113	164	206
Augošu koku patvaļīgas ciršanas gadījumi	55	37	37	31	31
Nelikumīgas medības	102	134	138	66	75
Medību noteikumu pārkāpumi				284	168
Meža neatļauta atmežošana	18	65	52	30	28
Dabas aizsardzības prasību pārkāpšana	20	19	17	39	22
Darbības veikšana meža zemēs bez apliecinājuma	18	50	34	31	21
Meža aizsardzības prasību pārkāpšana	3	4	4	0	1
Pārējie administratīvie pārkāpumi	54	108	217	48	54

Par konstatētajiem administratīvajiem pārkāpumiem meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanā Dienesta amatpersonas 2024.gadā 331 gadījumos pieņēma lēmumu par administratīvo naudas sodu uzlikšanu par kopējo summu 42 650 euro apmērā. 2024.gadā Dienests, uzraugot meža

apsaimniekošanu un izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, 125 pārkāpumu gadījumos piemēroja brīdinājumus un pieņēma 30 lēmumus par lietvedības izbeigšanu.

2024.gadā meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu pārkāpumu rezultātā meža resursiem nodarīts kaitējums **1 110 597** euro apmērā, no kuriem augošu koku patvaļīgas ciršanas rezultātā – **496 783** euro apmērā jeb 44,7 %, meža neatļautas atmežošanas rezultātā **306 316** euro apmērā jeb 27,6 %, nelikumīgu medību un medību noteikumu pārkāpumu rezultātā - **64 150** euro apmērā jeb 5,8 % un meža ugunsgrēku gadījumos - **41 817** euro apmērā jeb 3,8%.

1.10. tabula

Konstatēto pārkāpumu rezultātā videi nodarītie zaudējumi, dinamika, eiro

Pārkāpuma veids	2020.g.	2021.g.	2022.g.	2023.g.	2024.g.
Meža neatļauta atmežošana	303 309	217 110	404 429	196 983	306 316
Augošu koku patvaļīga ciršana vai bojāšana	424 761	254 343	250 830	1 121 439	496 783
Nelikumīgas medības, medību noteikumu pārkāpšana	96 320	94 060	59 650	78 420	64 150
Meža dedzināšana	78 652	42 958	26 806	122 977	41 817
Citi pārkāpumi				130 908	201 531
Kopā:	903 042	608 471	741 715	1 650 727	1 110 597

Par konstatētajiem administratīvajiem pārkāpumiem meža apsaimniekošanu un izmantošanu regulējošo normatīvo aktu ievērošanā Dienesta amatpersonas 2024.gadā **331** gadījumos pieņēma lēmumu par administratīvo naudas sodu uzlikšanu par kopējo summu **42 650** euro apmērā. 2024.gadā Dienests, uzraugot meža apsaimniekošanu un izmantošanu un medības reglamentējošo normatīvo aktu ievērošanu, **125** pārkāpumu gadījumos piemēroja brīdinājumus un pieņēma 30 lēmumus par lietvedības izbeigšanu.

1.8. MEDĪBAS REGULĒJOŠO NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE UN MEDĪBU RESURSU STĀVOKLIS

Latvijas Republikas Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā, ko Ministru kabinets akceptējis 2000. gada 16. maijā, ir uzsvērti šādi medību saimniecības organizēšanas principi – veicināt ilgtspējīgas medību saimniecības attīstību un novērst neatbilstošas un nelikumīgas medības.

Lai realizētu šos principus, ir radīta normatīvo aktu bāze, kas nodrošina ekoloģiski pamatotu īpatņu skaitu medijamo dzīvnieku populācijās, optimizē medību iecirkņu lielumu, samērojot to platību ar lielo medijamo dzīvnieku populācijām nepieciešamo teritoriju, kā arī paredz vienotu medijamo dzīvnieku populāciju monitoringu. Dienests uzrauga šo prasību ievērošanu un piedalās to īstenošanā.

MEDĪBU NORMATĪVO AKTU IEVĒROŠANAS KONTROLE

Medību normatīvo aktu ievērošanas kontroles galvenais mērķis ir uzraudzīt medību drošības prasību ievērošanu un novērst neatbilstošas un nelikumīgas medības. Ja netiek novērstas nelikumīgās medības, tās ne tikai var būtiski samazināt īpatņu skaitu kādā populācijā, bet arī neļauj savākt pilnīgu informāciju par nomedīto dzīvnieku skaitu, tādējādi ietekmējot medību resursu novērtējumu un to izmantošanas iespēju

prognozes. 2024. gadā Dienestā aktualizēta informācija par 1363 medību iecirkņiem, izmantojot vienotu ģeogrāfisko informācijas sistēmu. Medību procesa uzraudzību Dienestā koordinē un papildus vecāko mežziņu un mežziņu pārbaudēm dabā veic 7 reģionālie vecākie medību inspektori. Gada laikā konstatēti 253 medības reglamentējošo normatīvo aktu pārkāpumi.

MEDIJAMO DZĪVNIEKU POPULĀCIJU STĀVOKĻA NOVĒRTĒŠANA

Medijamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšana ir medību resursu pārvaldīšanas procesa sastāvdaļa, kas Latvijas Republikā ir valsts uzdevums. Medību resursu pārvaldīšana nepieciešama ne tikai tam, lai nodrošinātu pieprasījumu pēc medībām, bet arī tam, lai līdzsvarotu savvaļas sugu aizsardzības, medību resursu izmantošanas un citu zemes lietošanas veidu, īpaši mežsaimniecības un lauksaimniecības, intereses. Dienests veltī lielu vērību šī uzdevuma izpildei saskaņā ar Eiropas Savienības un citām starptautisko tiesību normām.

Dienests ik gadus veic medijamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanu un nosaka limitēto medijamo sugu dzīvnieku pieļaujamo nomedīšanas apjomu saskaņā ar Zemkopības ministrijas apstiprinātu metodiku. Medijamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanā ietilpst arī dzīvnieku skaita noteikšana, kas faktiski ir dzīvnieku skaita vērtējums gada griezumā pēc stāvokļa uz 1. aprīli (medījamajiem putniem pēc

stāvokļa uz 15. maiju). Dzīvnieku skaits 2024. gadā tika noteikts 16 medijamo zīdītāju sugām un 3 medijamo putnu sugām (medņiem, rubeņiem un mežirbēm) - kopā 19 dzīvnieku sugām. Lai medijamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanas rezultātus neietekmētu Dienesta struktūrvienību teritoriju un medību tiesību lietotāju mainība medību platībās, Dienests ir noteicis 445 teritoriālās uzskaites vienības ar platību, kas nav mazāka par 5000 ha. Tajās medijamo dzīvnieku populāciju stāvoklis tiek vērtēts relatīvi nemainīgās platībās un pēc vienotiem principiem, saglabājot iespēju sekot populāciju izmaiņām gan reģionālā mērogā, gan valstī kopumā. 2024. gadā konstatēts, ka limitēto medijamo dzīvnieku populāciju stāvoklis kopumā ir stabils ar tendenci samazināties. Galveno medijamo sugu populāciju dinamika atspoguļota attēlos zemāk.

NOMEDĪŠANAS APJOMU ADMINISTRĒŠANA

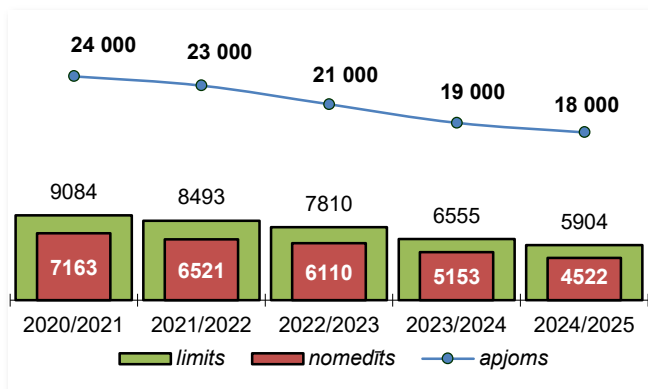
2024. gada aprīlī un maijā Dienests ir organizējis sanāksmes 5 teritoriālajās struktūrvienībās medijamo dzīvnieku populāciju stāvokļa novērtēšanas un limitēto medijamo sugu dzīvnieku pieļaujamā nomedīšanas apjoma apspriešanai, kurās bez Dienesta speciālistiem piedalījušies arī medību tiesību lietotāji un medību tiesību īpašnieki. Sanāksmju galvenais uzdevums ir izlemt rīcību ar medijamo dzīvnieku populācijām vietējā mērogā – vai konkrēto populāciju vajag uzlabot, saglabāt vai ierobežot.

2024. gadā Dienests noteicis lielāko pieļaujamo medijamo dzīvnieku nomedīšanas apjomu un izsniedzis medību atļaujas 743 medību iecirkņiem.

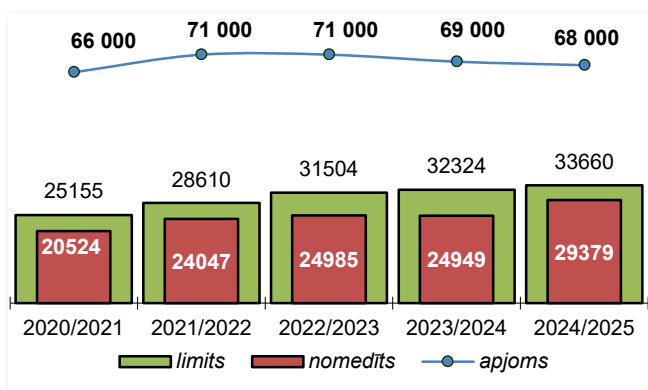
2022./2023. gada medību sezonā stirnas un mežacūkas kļuva par nelimitētajiem medījamajiem dzīvniekiem. Tādā veidā limitēto medijamo dzīvnieku (aļņu un staltbriežu) pieļaujamais nomedīšanas apjoms 2024./2025. gada medību sezonā sasniedza gandrīz 40 000 dzīvnieku.

Pēdējos 10-15 gados vairāku sugu medijamo dzīvnieku skaits un nomedīšanas apjomi ir ievērojami palielinājušies. Lai nodrošinātu medību resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, 2024./2025. gada medību sezonā galvenokārt tika pieņemti lēmumi par aļņu un staltbriežu skaita saglabāšanu un ierobežošanu. 2023./2024. un 2024./2025. gada medību sezonās

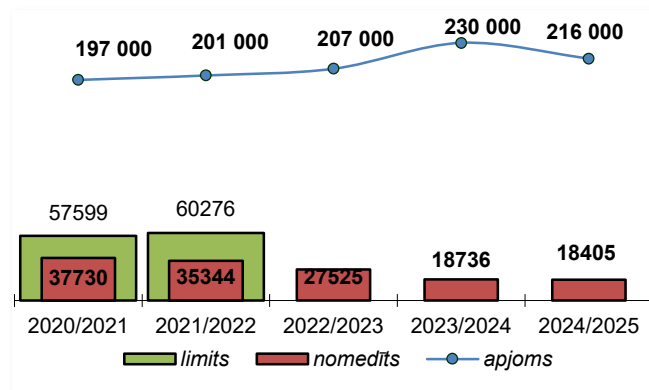
Āfrikas cūku mēra izplatības ierobežošanas pasākumu ietvaros tika noteikts meža cūku minimālais nomedīšanas apjoms medību iecirkņos.

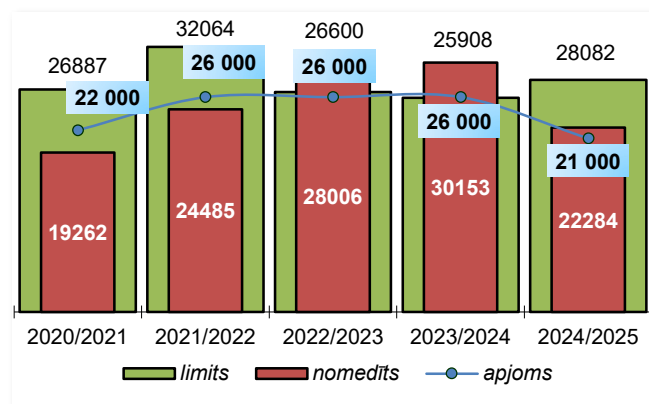
1.18. att. Aļņu populācijas apjoms, limits un nomedītais apjoms medību sezonās, skaits

1.19. att. Staltbrīžu populācijas apjoms, limits un nomedītais apjoms medību sezonās, skaits

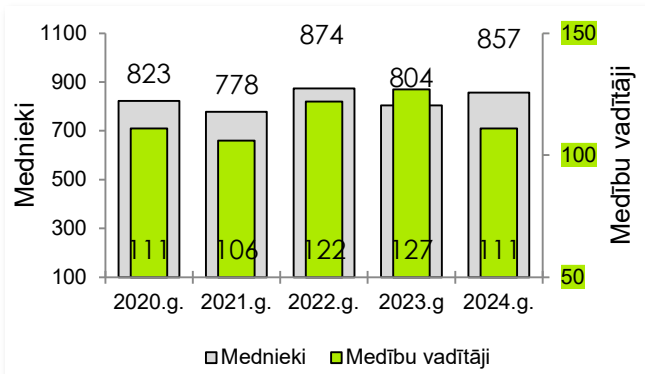
1.20. att. Stirnu populācijas apjoms, limits un nomedītais apjoms medību sezonās, skaits

1.21. att. Meža cūku populācijas apjoms, limits un nomedītais apjoms medību sezonās, skaits

MEDNIEKU EKSAMINĀCIJA UN MEDNIEKU APLIECĪBU IZSNIEGŠANA

Mednieku eksaminācija nepieciešama, lai nodrošinātu to, ka persona, kura saņem mednieka apliecību, vismaz pamatzināšanu līmenī pārzinātu

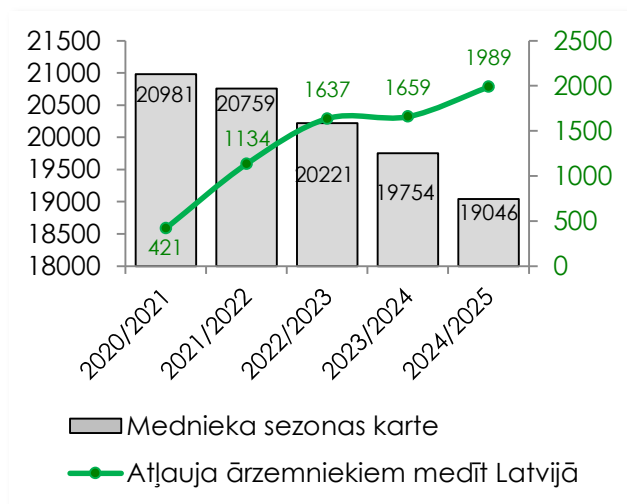
1.22.att. Valsts meža dienestā eksaminēto mednieku un medību vadītāju kandidātu skaits

būtiskākos medību saimniecības jautājumus. Pamatojoties uz Medību likumu, mednieka apliecību izsniedz Dienesta struktūrvienībās pēc tam, kad nokārtots eksāmens mednieku eksaminācijas komisijā.

Šobrīd Latvijā ir derīgas 31 917 Dienesta izsniegtas aktīvās (jaunā parauga) mednieku apliecības, un ziņas par šīm personām tiek uzglabātas Meža valsts reģistrā. 2024. gadā tika eksaminēti 968 mednieku un medību vadītāju kandidāti. Izsniegtas, atjaunotas un apmainītas

mednieku apliecības 756 medniekiem un 107 medību vadītājiem.

Dienests 2024. gadā ir izsniedzis 19 046 mednieku sezonas kartes 2024./2025. gada medību sezonai. Izsniegtas 1989 atļaujas ārzemniekiem medīt Latvijas teritorijā.

1.23 .att. Valsts meža dienestā izsniegtās mednieka sezonas kartes un atļaujas ārzemniekiem medīt Latvijā, skaits

2022. gadā ieviesta pakalpojumu sniegšana e-vidē. 2024. gadā e-vidē sniegto pakalpojumu īpatsvars sasniedza 89 % no kopējā sniegto pakalpojumu skaita.

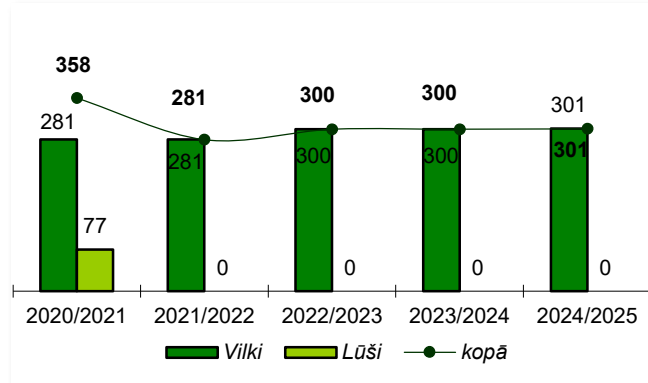
EIROPAS SAVIENĪBAS INTEREŠU SFĒRĀ IETILPSTOŠO DZĪVNIEKU SUGU MONITORINGS

Vairākas Latvijā medījamo dzīvnieku sugas, kuru medišanas intensitāte un vietējie vides apstākļi pilnībā nodrošina populāciju atjaunošanos vai pat pieaugumu, Eiropas valstu vai globālā mērogā ir apdraudētas un tādēļ iekļautas aizsargājamo sugu sarakstos. Šo sugu aizsardzību nosaka Latvijā ratificētas starptautiskās konvencijas un Eiropas Savienības valstu likumdošana. Taču minētie starptautiskie dokumenti pieļauj ar vietējiem apstākļiem saistītas atkāpes no vispārējām prasībām, ja vien vietējo specifiku pamato ar konkrētiem, regulāri ievāktiem datiem.

Dienests iesaistās Vides un reģionālās attīstības ministrijas apstiprināto sugu aizsardzības plānu īstenošanā un projekta “Medību ietekme uz pelēkā vilka (*Canis lupus*) populācijas stāvokli Latvijā” pasākumos. Monitoringa mērķis ir sistemātiski iegūt datus par starptautiski apdraudētu, bet lokālā mērogā plaši izplatītu sugu populāciju stāvokli saistībā ar pieļaujamām izmantošanas normām un paņēmieniem, proti, noteikt, vai populācijas sekmīgi atjaunojas pie esošās medību slodzes. Realizējot lielo plēsēju fona

monitoringu, Dienests veicis plēsēju populācijas novērtējumu 743 kvadrantos ar malu izmēru 10x10 km, kas noklāj visu Latvijas teritoriju.

Dienests nosaka lielāko pieļaujamo vilku nomedīšanas apjomu. 2024./2025. gada medību sezonā valstī nomedīts 301 vilks. Eirāzijas lūsis (*Lynx lynx*) 2022. gadā izslēgts no medījamo dzīvnieku saraksta.

1.24.att. Latvijā nomedīto lielo plēsēju skaits

1.9. KLIENTU APKALPOŠANA

Dienesta 26 mežniecības un 1 klientu apkalpošanas vieta nodrošina klientu – meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju, mednieku un citu interesentu apkalpošanu.

Mežniecībā ar iesniegumu var vērsties jebkura juridiska vai fiziska persona neatkarīgi no savas juridiskās adreses, deklarētās dzīvesvietas adreses vai meža īpašuma atrašanās vietas. Personai iesniegumā norādot atbildes saņemšanas veidu (klātienē vai attālināti - ieraksta Meža valsts reģistrā veidā), Dienests attiecīgā veidā sniegs atbildi.

Dienests mežniecībās:

- sniedz informāciju par Dienesta struktūrvienībām, pakalpojumu veidiem, to saņemšanas kārtību un nepieciešamajiem dokumentiem;
- pieņem iesniegumus un sniedz atbildes;
- nodrošina normatīvajos aktos noteiktos Dienesta pakalpojumus.

Dienests sniedz 35 dažādus valsts pārvaldes pakalpojumus, kas izriet no normatīvajos aktos noteiktajiem uzdevumiem un funkcijām, no tiem 18 pieejami elektroniskā veidā Meža valsts reģistrā. Ar Dienesta sniegtajiem publiskajiem pakalpojumiem, to pieprasīšanas un saņemšanas veidiem, ar pakalpojumiem saistītajiem maksājumiem un pakalpojumu aprakstiem iespējams iepazīties iestādes tīmekļvietnē www.vmd.gov.lv un vienotajā valsts un pašvaldību pakalpojumu portālā www.latvija.gov.lv.

2024.gadā klientu apkalpošanas uzlabošanai un vienādas pieejas nodrošināšanai, klientu apkalpošanas speciālistiem nodrošinātas apmācības par aktualitātēm klientu apkalpošanas jautājumos. 2024.gadā uzsākta Dienesta pakalpojumu vides pilnveide, lai nodrošinātu atbilstību valsts pakalpojumu pārvaldības politikai un tiktu sasniegti pakalpojumu pārvaldības rezultāti un mērķi - apmierinātas pakalpojumu saņēmēju vajadzības un optimāls laika, darba un resursu patēriņš gan pakalpojumu saņēmējiem, gan pakalpojumu sniedzējiem.

Lai atvieglotu elektronisko pakalpojumu saņemšanu, Dienesta mājaslapā publicētas video pamācības. 2024.gadā izstrādāta Dienesta e-pakalpojumu portāla testa vide, kas paredz klientiem ērti un viegli pieprasīt sev nepieciešamos pakalpojumus un veikt valsts nodevu apmaksu tiešsaistē. Katrā mežniecībā nodrošināts īpaši klientiem paredzēts dators, lai varētu pieteikt pakalpojumus un sniegts atbalsts tā lietošanā.

Atbalsta pakalpojumu pieteikšanai elektroniskajā vidē un Meža valsts reģistra problēmjautājumu risināšanai Dienesta klientiem ir pieejams palīdzības saņemšanas kanāls - elektroniskā pasta adrese atbalsts@vmd.gov.lv.

1.25. att. Mežniecību atrašanās vietas.

1.10. MEŽA VALSTS REĢISTRS

Dienests uztur vienu no valstī nozīmīgākajām meža resursu datu bāzēm – Meža valsts reģistru (turpmāk - MVR). Tā ir valsts informācijas sistēma par mežu un tajā notikušo saimniecisko darbību. MVR tiek aktualizēts, fiksējot informāciju par veiktajām meža inventarizācijām un faktiski veikto saimniecisko darbību. Reģistra dati kalpo par atbalstu meža apsaimniekošanas normatīvo aktu ievērošanas uzraudzībai, mežaudžu vērtības un meža zemes kadastrālās vērtības noteikšanai un valsts un ES atbalsta programmu administrēšanai.

Pateicoties MVR uzkrātajiem ģeotelpiskajiem datiem un veiktajiem sistēmas papildinājumiem, MVR arī 2024.gadā sniedza neatsveramu informatīvo atbalstu egļu astoņzobu mizgrauža masveida savairošanās ārkārtas situācijas administrēšanā – gan nosakot un attēlojot vērtīgās egļu audzes un to zonējumus, gan administrējot lēmumus par koku ciršanu šajās teritorijās. Pārskata periodā tika veikta arī attālās izpētes datu saņemšana, kalibrēšana un publicēšana saistībā par egļu audzēm ar iespējamo audzes vitalitātes zudumu.

ES Atmežošanas regulas (EUDR) ietvaros Dienests ir izveidojis pakalpojumus, ar kuriem attēloti cirsmu ģeoreferences dati (gan vizuāli, gan lejuplādējami geoJson faili), klientiem izveidota pieeja pie šiem datiem.

2024.gadā veikta Valsts meža dienesta teritoriālo struktūrvienību optimizācija un pielāgota IKT resursu darbība atbilstoši jaunajai struktūrai, kopumā uzturot vairāk kā 600 datorus un 8 informācijas sistēmas.

2024.gadā uzsākts darbs pie Valsts meža dienesta informācijas sistēmu migrācijas uz jaunajiem Zemkopības ministrijas nozares datu centra resursiem, tādējādi sniedzot iespējas informācijas sistēmu uzturēšanā piesaistīt papildus skaitļošanas jaudas.

Atbilstoši Dienesta stratēģijā noteiktajam, ka klienti pakalpojuma saņemšanai prioritāri izmanto MVR, pārskata gadā turpināts e-pakalpojumu vides modernizācijas projekts, ko plānots ieviest produkcijā 2025.gada jūlijā.

1.26. att. E-pakalpojumu portāla galvenā lapa

1.11. KVALITĀTES VADĪBA, IEKŠĒJAIS AUDITS UN KONTROLE

KVALITĀTES VADĪBAS SISTĒMA

Dienests savā darbībā ievēro valsts pārvaldes pamatprincipus. Tie ietver atklātību pret privātpersonām un sabiedrību kopumā, kā arī to iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā. 2024. gadā Dienests strādājis, lai vienkāršotu un uzlabotu esošās procedūras, kā arī padarītu tās pēc iespējas ērtākas un saprotamākas, izmantojot mūsdienu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespējas. Procedūru aktualizēšana un ieviešana veicina vienotu izpratni Dienesta pamatdarbības jautājumos un uzlabo sniegto pakalpojumu kvalitāti.

Dienestā ir ieviesta un tiek uzturēta visaptveroša risku pārvaldības sistēma, kas ir būtisks elements veiksmīgai Dienesta darbībai un ilgtermiņa attīstībai. Risku vadība ir integrēta visās iestādes funkcijās, procesos, sistēmās, struktūrvienībās un līmeņos, un tā veicina stratēģisko un darbības mērķu sasniegšanu. Identificēto risku mazinošie pasākumi tiek īstenoti saskaņā ar Risku mazinošo pasākumu plānu.

Pamatojoties uz Trauksmes celšanas likuma regulējumu, Dienests uztur un pilnveido iekšējās trauksmes celšanas sistēmu. 2024. gadā Dienests saņēmis 5 iesniegumus, kas noformēti kā trauksmes cēlēja ziņojumi (no tiem par trauksmes cēlēja ziņojumu atzīts viens iesniegums). Pārbaudot ziņojumā sniegto informāciju pārkāpumi/amatpersonu neatbilstoša rīcība nav konstatēta.

2024. gadā Dienests uzsācis gatavošanos vadības procesu sertificēšanai atbilstoši ISO 9001 "Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības" standarta prasībām un ES un valsts atbalsta mežsaimniecībā administrēšanas procesa sertificēšanai atbilstoši ISO 27001 "Informācijas drošība, kiberdrošība un privātuma aizsardzība. Informācijas drošības pārvaldības sistēmas. Prasības." standarta prasībām. Sertificēšanas procesu plānots noslēgt 2025. gada II pusgadā.

KONTROLE

2024. gadā Dienests turpināja darbu pie iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanas. Saskaņā ar Dienesta kontroles procedūru tiek veikts iekšējās kontroles novērtējums vadības, atbalsta un pamatdarbības jomās. Virsmežniecībām ir noteikti iekšējās kontroles pārbaūžu apjomi un kārtība informācijas sniegšanai Dienestam par veikto pārbaūžu rezultātiem.

2024. gadā Dienesta centrālā administrācija un virsmežniecības veica kontroli pamatdarbības, vadības un atbalsta jomās. Virsmežniecībās veiktas iekšējās pārbaudes 104 no 277 mežziņu apgaitām, tajās piedalījās 67 virsmežniecību administrācijas darbinieki un vecākie mežziņi. 2024. gadā 37 % no mežziņu apgaitām pārbaudīti vismaz 5 objekti 3 īpašumos. 2024. gadā ieviestas arī vecāko mežziņu apgaitu pārbaudes. Šo pārbaūžu ietvaros dabā pārbaudīta 51 apgaita, katrā apgaitā pārbaudīti vismaz 12 objekti. Papildus tam Dienesta centrālā administrācija veica kontroli dabas aizsardzības prasību ievērošanas, inventarizāciju izmaiņu, medību iecirkņu aktualizācijas, interešu konflikta, meža ugunsapsardzības un autotransporta izmantošanas jautājumos.

Iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanas procesā uzlaboti informācijas tehnoloģiju risinājumi risku izvērtēšanai. Administratīvā sloga samazināšanai ieviesta centralizēta kamerālo risku atlase mežsaimnieciskajos procesos.

KOKMATERIĀLU REGULA

2013. gada 3. martā visās ES dalībvalstīs stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra regula Nr. 995/2010, ar ko nosaka pienākumus tirgus dalībniekiem, kuri laiž tirgū kokmateriālus un koka izstrādājumus – ES Kokmateriālu regula (turpmāk – Regula). Regulas mērķis ir mazināt nelikumīgi iegūtu kokmateriālu nonākšanu Eiropas Savienības tirgū, tādējādi cīnoties ar nelegālu mežu izciršanu visā pasaulē. Dienests ir kompetentā iestāde, kas atbildīga par Regulas piemērošanu un kontroles veikšanu Latvijā.

2024. gada gaitā Dienests veica tirgus dalībnieku pārbaudes, kuri importē kokmateriālus vai koka izstrādājumus. Tika pārbaudītas tirgus dalībnieku likumības pārbaūžu sistēmas un tas, vai likumības pārbaudes tiek atbilstoši piemērotas produktiem, kas tiek laisti tirgū. Par pārkāpumiem Dienests piemēroja administratīvos sodus. Tika nodrošināts informatīvs atbalsts tirgus dalībniekiem. 2024. gadā Dienests darbojās Eiropas Komisijas ar Regulu saistītajā Ekspertu grupā, Interpol Eiropas darba grupā cīņai ar mežsaimniecības noziegumiem un sadarbojās ar citu ES dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kā arī Latvijas un ārvalstu nevalstiskajām organizācijām un valsts iestādēm, tādējādi veicinot gan vienlīdzīgāku, gan efektīvāku Regulas piemērošanu ES.

Regula attiecas arī uz ES iegūtajiem kokmateriāliem, un papildus citos normatīvajos aktos noteiktajām meža uzraudzības funkcijām atbilstoši Regulas prasībām Dienests var pārbaudīt tirgus dalībniekus, kuri laiž tirgū Latvijā iegūtus kokmateriālus. Dienests uzskata, ka šiem tirgus dalībniekiem papildus darbības likumības pārbaūžu nodrošināšanā nav jāveic, jo Latvijā to nodrošina koku ciršanu, dabas aizsardzību, kokmateriālu apriti un ar nodokļiem apliekamo darbību regulējošo normatīvo aktu prasības.

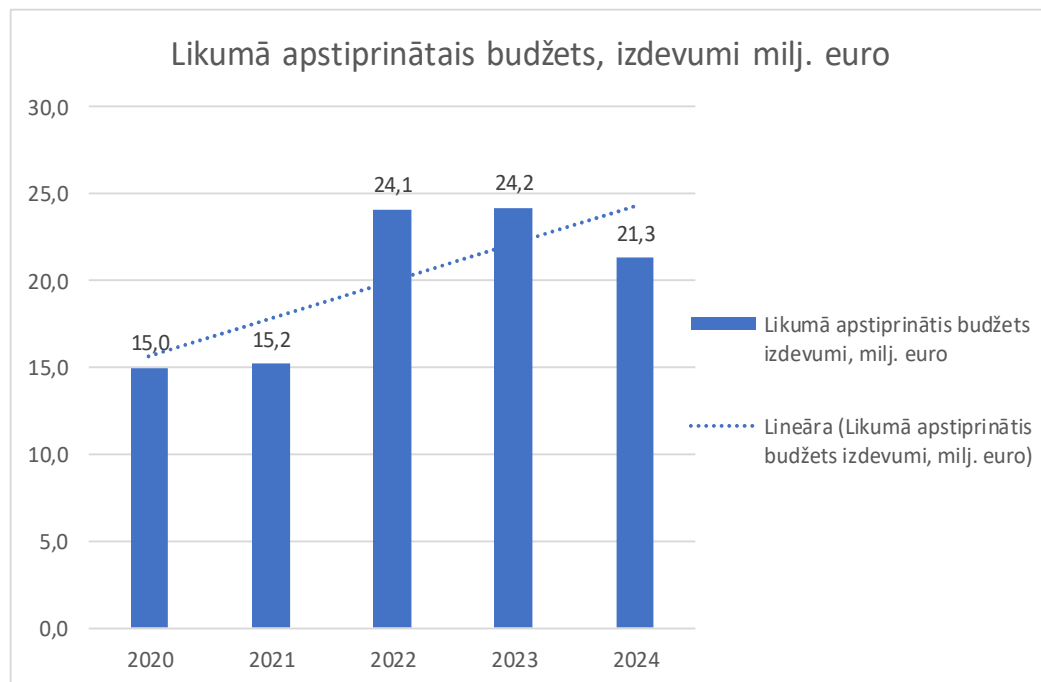
Kopš 2023. gada Dienests strādā arī pie Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 31. maija regulas Nr. 2023/1115 jeb ES Atmežošanas regulas, kas aizstās ES Kokmateriālu regulu. Dienests darbojas ar ES Atmežošanas regulu saistītajās sanāksmēs un piedalās dokumentu izstrādē, kā arī sniedz atbalstu tirgus dalībniekiem.

2. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2024. gadā Dienests turpina darbu, lai uzlabotu komunikāciju ar klientu – uzlabotu klientu apkalpošanu un attīstītu e-pakalpojumus. Prioritāte ir uzlabot komunikāciju ar meža īpašnieku attālinātā formā, izveidojot lietotājiem ērtāku Meža valsts reģistru, kurš sākotnēji ir būvēts kā Dienesta darba sistēma.

Pārskata periodā Dienests funkciju realizēšanai pieejami finanšu līdzekļi no:

1. Valsts budžeta programmas pamatfunkciju īstenošanai 24.00.00 „Meža resursu ilgtspējības saglabāšana” apakšprogrammas 24.01.00 „Meža resursu valsts uzraudzība” - 21,3 milj. euro t.sk. dotācija no vispārējiem ieņēmumiem - 21,2 milj. euro.

2.1.att. Dienesta pamatbudžeta izdevumu izmaiņas 2020. - 2024. gadā, milj. euro

2.1. tabula

1. Budžeta programmas 24.00.00 „Meža resursu ilgtspējības saglabāšana” apakšprogrammas 24.01.00 „Meža resursu valsts uzraudzība” finansējuma izlietojums, eiro

N. p.k.	Rādītājs	2023. gadā (faktiskā izpilde)	2024. gadā	
			Likumā /plānā apstiprināts ar izmaiņām	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	23 682 953	21 293 121	21 313 136
1.1.	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	23 619 536	21 245 338	21 245 338
1.2.	Ieņēmumi no budžeta iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	63 717	47 783	67 798
2.	Izdevumi (kopā):	23 666 307	21 309 055	21 311 419
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	20 082 710	20 676 956	20 679 910
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	3 583 597	632 099	631 509

Finansējums pārskata periodā izmantots atbilstoši plānotajam, sekmīgai funkciju īstenošanai nepieciešamo preču un pakalpojumu iegādēm, kā arī kapitālieguldījumiem. Dienesta pamatbudžeta izdevumi 2024.gada 12 mēnešos ir 21 311 419 euro. Salīdzinot ar 2023. gada atbilstošā perioda izpildi, faktiskie izdevumi ir mazāki par 2 354 888 euro, jeb par 10,0%. Izdevumu izmaiņas saistītas ar izmaiņām finansējumā Dienesta funkciju nodrošināšanai. Galvenokārt, starpību veido 2023. gadā piešķirtais vienreizējais finansējums, norēķinu veikšanai par 128 automašīnu iegādi meža ugunsdrošības uzraudzības un ugunsdzēsības funkcijas nodrošināšanai.

2024. gada pirmajā pusē Dienests turpina darbu pie pārmaiņu procesiem, lai īstenotu Dienesta stratēģijas mērķu sasniegšanu. Šis process ietvēra struktūras pārskatīšanu, pienākumu pārdali, nodarbināto slodžu izvērtēšanu, atsevišķu funkciju centralizēšanu un optimizāciju virsmežniecību līmenī, mežziņu apgaitu pārskatīšanu, kā arī virsmežniecību skaita samazināšanu. Darbs pēc jaunā modeļa tika uzsākts 2024. gada 1. aprīlī. Plānojot pārmaiņu procesus tika ņemti vērā Dienesta likuma grozījumi, kas stājās spēkā 2024. gada 12. janvārī. Grozījumi ir būtiski, jo tie ievieš digitālu pieeju administratīvajam procesam, izmantojot Dienesta uzturētās valsts informācijas sistēmas Meža valsts reģistrs tiešsaistes pakalpojumus. Grozījumu ieviešana turpināsies līdz 2026. gada 31. decembrim, nodrošinot pāreju uz jauno digitālo administratīvo procesu. Šajā laikā Dienests piedāvās informatīvu atbalstu privātpersonām digitālo iespēju apguvē un izmantošanā.

2024. gadā tika pārskatītas un palielinātas zemāk atalgoto nodarbināto mēnešalgas, kas bija iespējams tādejādi, ka Dienests optimizācijas rezultātā ieguva papildus finansējumu likvidējot ilgstošas vakances. Optimizācijas rezultātā nodarbināto skaits tika samazināts par 60,5 amata vietām, kas ir 9,42 % pret nodarbināto skaitu uz 01.01.2024. Pateicoties atalgojuma pieaugumam Dienestam izdevās piesaistīt gados jaunus speciālistus, tādejādi uzlabojot personāla atjaunošanos.

2. Valsts budžeta programmas 65.00.00 „Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošanai” apakšprogrammas 65.09.00 „Citu institūciju izdevumi Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošanai (2014-2020)” – 1,3 milj. euro. Pārskata periodā Dienests realizē divus projektus:

1.projekts “Globālās navigācijas satelītu sistēmas (GNSS) uztvērēju un programmnodrošinājuma datu apstrādei iegāde” ar kopējo finansējumu 271 565 euro. Par projekta finansējumu iegādāti 250 GNSS uztvērēji.

2.projekts “Meža ugunsdrošības sakaru aprīkojuma un novērošanas iekārtu tīkla pilnveidošana” ar kopējo finansējumu 1 060 384 euro. Projekta ietvaros izveidota sistēma un aprīkoti 11 meža uguns novērošanas torņi ar kamerām meža ugunsgrēku attālinātai novērošanai.

2.2. tabula

ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto un finansēto projektu un pasākumu īstenošana– programma 65.00.00 “Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošana, apakšprogramma 65.09.00 „Citu institūciju izdevumi Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) projektu un pasākumu īstenošanai (2014-2020)” finansējuma izlietojums, eiro

N. p.k.	Rādītājs	2023. gadā (faktiskā izpilde)	2024. gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde (naudas plūsma)
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā):	60 379	1 331 949	1 324 769
	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	60 379	1 331 949	1 324 769

2.	Izdevumi (kopā):	60 379	1 331 949	1 324 769
2.1.	Uzturēšanas izdevumi	-	-	-
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	60 379	1 331 949	1 324 769

2.3. tabula

Ziedojumu un dāvinājumu budžeta izpildes skaidrojums

Klasi- fikācijas kods	Posteņa nosaukums	Budžeta izpilde			Izmaiņas pret iepriekšējo pārskata periodu (4-5)	% pret iepriekšējo pārskata periodu (6/5*100)
		Plāns gadam	Pārskata periodā	Iepriekšējā pārskata periodā		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
I.	IEŅĒMUMI KOPĀ	0	0	0	0	0
II.	IZDEVUMI KOPĀ	0	0	0	0	0
	Atlikums pārskata perioda sākumā	0	999	999	0	0
	Atlikums pārskata perioda beigās	0	999	999	0	0

Pārskata periodā Dienests nav saņēmis ne ziedojumus, ne dāvinājumus. Kontā ir uzkrāti finanšu līdzekļi no iepriekšējiem periodiem, kurus atbilstoši līgumiem Dienests var izmantot vadības un saimnieciskiem izdevumiem. Pārskata periodā nav izmantoti kontā uzkrātie līdzekļi.

BUDŽETA PROGRAMMU UN APAKŠPROGRAMMU IETVAROS FINANSĒTĀS GALVENĀS AKTIVITĀTES UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.4. tabula

*Apstiprinātie darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji 2024. gadam**

<i>Darbības rezultāts</i>	<i>Rezultatīvais rādītājs</i>	<i>Apstiprinātā rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2024. gadā*</i>	<i>Faktiskā rezultatīvā rādītāja skaitliskā vērtība 2024. gadā</i>
1. Meža ugunsapsardzība	1.1. Nodzēsto meža ugunsgrēku platība gada laikā, ha	582	63
	1.2. Nodzēsto ugunsgrēku skaits gada laikā, gab.	706	236
2. Meža valsts reģistra uzturēšana un meža apsaimniekošanas uzraudzība	2.1. Inventarizētā un Dienesta ģeogrāfiskās informācijas sistēmā (MVR) uzturētā meža zemes platība, tūkst. ha	3400	3498
	2.2. Apskoto objektu skaits gada laikā, tūkst. gab.	112	112

* Saskaņā ar ZM 2024. gada 18. janvāra rīkojums Nr.10 "Par Zemkopības ministrijas un padotības iestāžu plānotajiem darbības rezultātiem 2024.gadam".

Rezultatīvā rādītāja plānotā vērtība ir, ar pieejamajiem cilvēku un tehnikas resursiem, nepieļaut mežos un meža zemēs viena ugunsgrēka izplatību lielā teritorijā, tādējādi nepieļaujot apdraudējumu iedzīvotājiem tiktāl, cik tas nav atkarīgs no ugunsgrēka atrašanās vietas (pieejamības) un klimatiskajiem apstākļiem. Dienests veic meža ugunsdrošības uzraudzību un meža un purva ugunsgrēku atklāšanu, ierobežošanu un likvidēšanu. Gandrīz visi ugunsgrēki tiek atklāti pusstundas laikā no to izcelšanās brīža, un uz ugunsgrēka vietu tiek izsūtīta attiecīgās meža ugunsdzēsības stacijas automašīna ar meža ugunsdzēsēju komandu. Līdz 80% no visiem ugunsgrēkiem tiek atklāti un operatīvi likvidēti tā, ka ugunsgrēkā cietusī platība nepārsniedz 0,5 ha (rezultatīvais rādītājs 1.1.; 1.2.).

Meža īpašniekiem, atkārtoti inventarizējot mežu tas pieaug uz aizaugušo lauksaimniecības platību rēķina, kā arī kokiem augot, katru gadu veidojas koksnes pieaugums (rezultatīvais rādītājs 2.1.).

Gadījumos, kad normatīvie akti paredz meža īpašnieka pienākumu meža atjaunošanā un jaunaudžu kopšanā, Dienesta darbinieki uzrauga un administrē minētās normas ievērošanu. Saņemot meža īpašnieka iesniegumu par plānoto vai veikto saimniecisko darbību mežā, tiek izvērtēti riski un nepieciešamības gadījumā tiek veikta pārbaude apvidū (rezultatīvais rādītājs 2.2.).

SNIEGTIE MAKSAS PAKALPOJUMI UN CITI IEŅĒMUMI

2.5. tabula

Dienesta pašu ieņēmumi 2024. gadā, euro

<i>Citi pašu ieņēmumi</i>	<i>Faktiskie ieņēmumi</i>
Ieņēmumi par nomu un īri (t.sk. atskaitāmie komunālie maksājumi)	65 903
Pārējie iepriekš neklasificētie pašu ieņēmumi	1895
Kopā:	67 798

Dienesta pašu ieņēmumi sastāv no Dienesta iznomāto būvju/ēku daļu un zemes nomas ieņēmumiem t.sk. komunālajiem maksājumiem, kuri tiek pārskaitīti pakalpojumu sniedzējiem.

3. PERSONĀLS

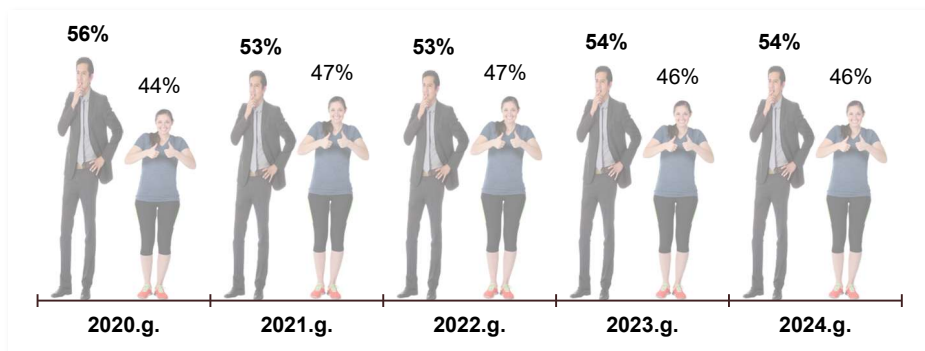
Uz **2024. gada 31. decembri** Dienestā apstiprinātas **582** amatu vietas. No tām:

- **460** valsts civildienesta ierēdņu amata vietas;
- **84** darbinieku amata vietas;
- **38** apkalpojošā personāla amata vietas.

Faktiskais Dienestā nodarbināto skaits uz **2024. gada 31. decembri** – **571**.

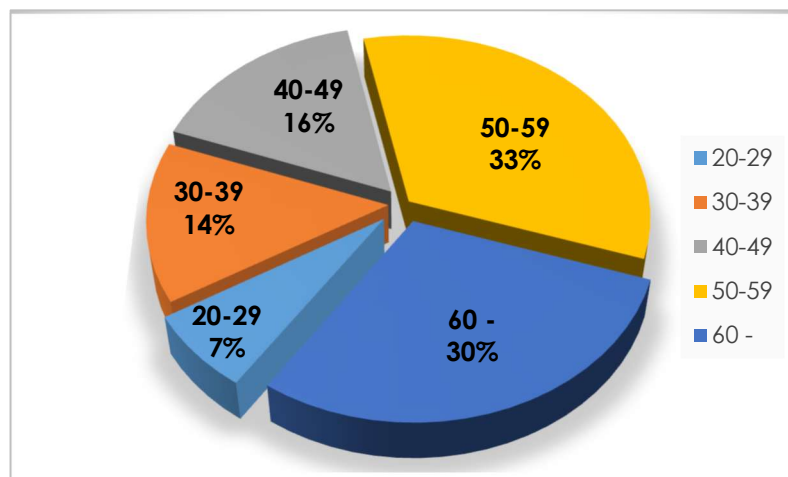
Lai nodrošinātu Dienestam noteikto funkciju – meža ugunsdrošības uzraudzība un ugunsgrēku ierobežošana izpildi, 2024.gada ugunsnedrošajā laika periodā pavisam nodarbināti **401** ārštata darbinieks (Meža ugunsdzēsības staciju vadītāji, specializēto automobiļu vadītāji, meža ugunsdzēsēji, ugunsnovērošanas torņu dežuranti un operatīvie dežuranti).

92% no Dienestā nodarbinātajiem ir augstākā izglītība (1.vai 2.līmeņa augstākā profesionālā izglītība, bakalaura, maģistra vai doktora grāds), **8 %** - vidējā speciālā, vidējā vai pamata izglītība.

3.1. att. Dienestā nodarbināto sadalījums pa dzimuma grupām

No 571 nodarbinātajiem kopā 310 ir vīrieši, 261 sievietes.

3.2.att. Dienestā nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām

Dienesta personāla mainības rādītāji 2024. gadā

<i>Rādītājs</i>	<i>Skaits</i>
Personu skaits, ar kurām izbeigtas valsts civildienesta/darba tiesiskās attiecības	66
Personu skaits, ar kurām nodibinātas valsts civildienesta/darba tiesiskās attiecības	58
Personāla rotācijas koeficients (<i>pieņemto skaits + atbrīvoto skaits</i>)/ <i>vidējais strādājošo skaits</i>)	0.2214
Personāla atjaunošanās koeficients (<i>pieņemto skaits</i> /vidējais strādājošo skaits)	0.1036
Vidējais strādājošo skaits	560

PERSONĀLA APMĀCĪBA

Ar mērķi sistemātiski pilnveidot zināšanas, kompetences un prasmes, kas nepieciešamas amata pienākumu efektīvai un kvalitatīvai izpildei, Centrālās administrācijas speciālisti 2024. gadā organizējuši seminārus teritoriālo struktūrvienību speciālistiem par mežsaimniecības, meža un vides aizsardzības, medību un juridiskajiem jautājumiem, praktiskās mācības par meža tipa noteikšanu mežaudzēs.

Sadarbībā ar SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" organizētas mācības par bioloģiski vērtīgo mežu, bioloģiskajai daudzveidībai vērtīgajām struktūrām mežā un dabas aizsardzības prasībām meža apsaimniekošanā un par pierādījumu nostiprināšanu un vērtēšanu tiesiskās atbildības piemērošanas procesos.

Kontroles un uzraudzības daļas speciālisti un iepirkumu speciālisti papildinājuši zināšanas mācību vebinārā "Korupcijas un interešu konflikta risku vadība (praktiskā pieredze un ieteikumi).

Kvalifikācijas paaugstināšanai un profesionālo zināšanu pilnveidei Meža resursu reģistra izstrādes un uzturēšanas daļas speciālisti piedalījušies mācību seminārā par Globālās navigācijas satelītsistēmas (GNSS) iekārtas praktisko lietošanu dabā, SQL pielietošanu datu apstrādē un atlasē.

Dienestā nodarbinātie noklausījušies Publiskās pārvaldes digitālās akadēmijas vebināru "Kiberhigiēnas pamati publiskās pārvaldes darbiniekiem", kā arī aktīvi izmantojuši iespēju apmeklēt Valsts administrācijas skolas organizētos vebinārus Eiropas Savienības Atveseļošanas fonda projekta "Publiskas pārvaldes profesionalizācija un administratīvas kapacitātes stiprināšana" ietvaros.

Lai pilnveidotu Dienesta struktūrvienību vadītāju prasmes, nodrošinātu profesionālo kompetenču attīstību atbilstoši jaunākajām tendencēm, labās prakses piemēriem un nākotnes vajadzībām, kā arī veicinātu inovāciju ieviešanu, struktūrvienību vadītāji piedalījušies mācībās "Paaudžu vadība. Motivācija un iesaiste", bet vecākie mežziņi papildinājuši vadītāju kompetences Valsts administrācijas skolas mācībās "No speciālista par vadītāju".

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

2024. gadā Dienests informēja sabiedrību par meža apsaimniekošanu un meža veselību - līdzīgi kā iepriekšējā gadā, īpašu uzmanību veltot egļu astonezību mizgrauža ierobežojumiem. Tāpat sabiedrība tika informēta par medību uzraudzību, medību termiņiem un citiem medniekus sasītošiem jautājumiem. Meža ugunsdrošā perioda laikā sabiedrība tika informēta par meža ugunsgrēkiem, vienlaikus atgādinot par ugunsdrošības ierobežojumiem un atbildīgu rīcību, atrodoties mežā.

Oficiālā un aktuālā informācija primāri tika atspoguļota Dienesta tīmekļvietnē www.vmd.gov.lv, kas 2024. gadā sasniedza 527 272 skatījumus. Tika publicētas 65 preses relīzes, kurām sekoja sižeti Latvijas radio un televīzijas kanālos, kā arī raksti tiešsaistes un drukātajos medijos. Saskaņā ar LETA datiem Dienests tika atspoguļots 3281 publikācijās un ziņu sižetos, sasniedzot 91 milj. auditoriju.

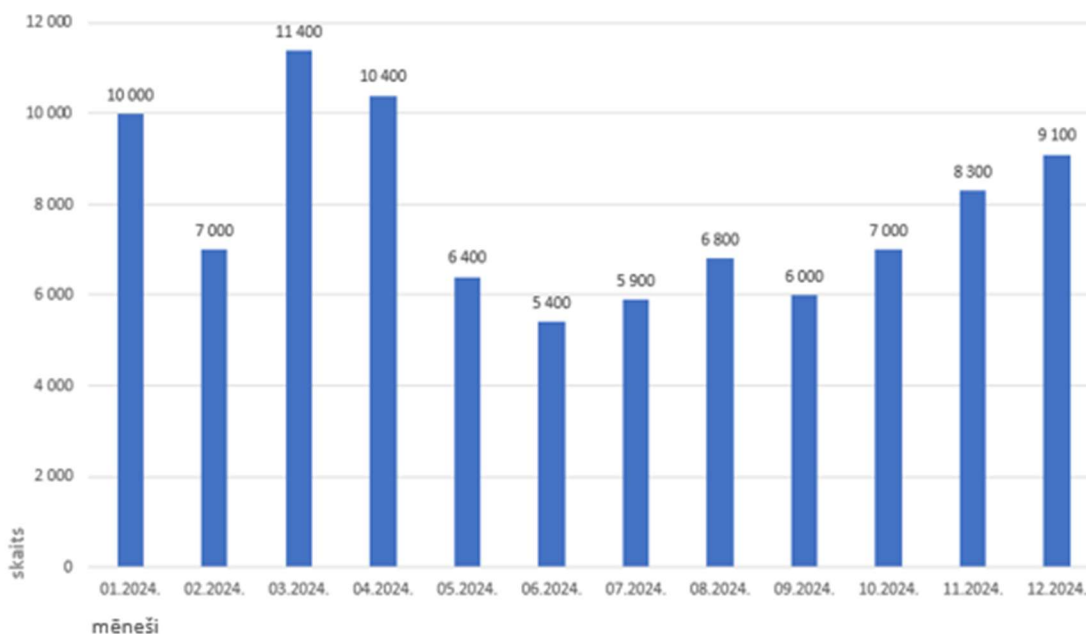
2024. gadā vislielākā mediju un sabiedrības interese bija par tematiem, kas saistīti ar medībām, lietotni “Mednis”, iespēju saņemt atbalstu mežsaimniecības nozarē, kā arī egļu astonezību mizgrauža ierobežojumiem.

Sabiedrības informēšana ar tīmekļvietnes starpniecību

527 272 skatījumi; 93 700 unikālo apmeklējumu skaits

Vai šī informācija bija noderīga? 3192 – Jā, 45 – Nē.

Unikālo apmeklējumu sadalījums pa mēnešiem, 2024. gads

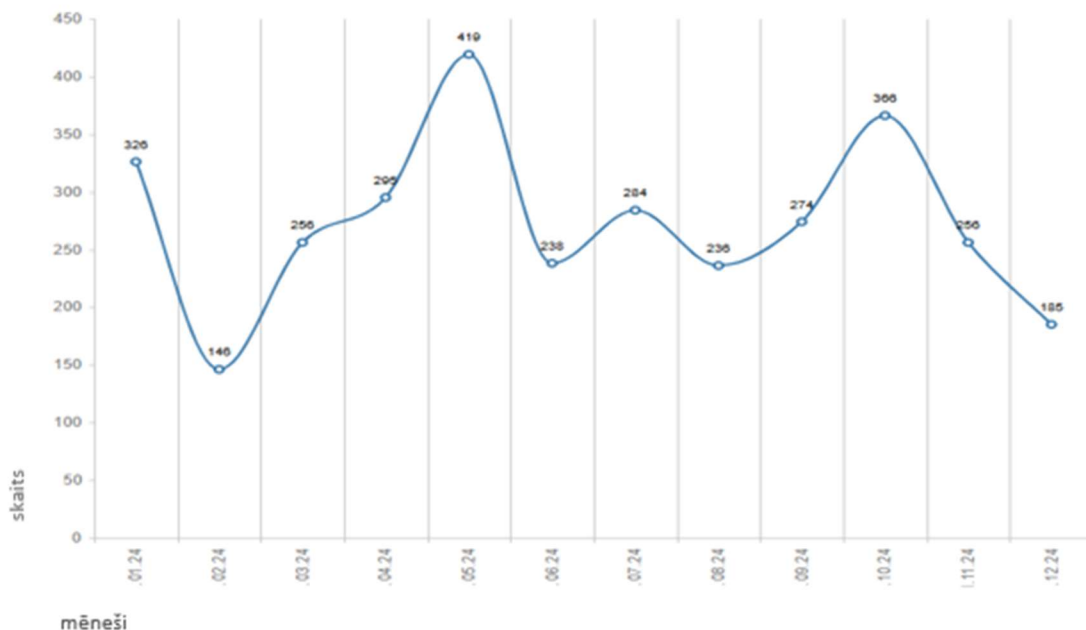

4.1. att. Dienesta tīmekļvietnes www.vmd.gov.lv apmeklētāju skaits 2024. gadā

Sabiedrības informēšana ar mediju starpniecību

65 preses relīzes, 3281 publikācijas, > 91 milj. auditorija

LETA Station monitorings

4.2. att. Dienesta darbību atspoguļojošas publikācijas Latvijas medijos

Arī 2024. gadā Dienests turpināja sadarbīties ar Latvijas pašvaldībām, aicinot sabiedrībai būtisku informāciju publicēt tīmekļvietnēs, sociālo mediju kontos un drukātajos izdevumos. Tāpat 2024. gadā Dienests komunikācijā ar sabiedrību aktīvi izmantoja sociālos tīklus Facebook un X, publicējot 191 ziņu un palielinot sekotāju skaitu līdz 6187. Būtiski pieminēt, ka lielākā daļa Dienesta sociālo tīklu sekotāju ir Dienesta klienti (mednieki un meža īpašnieki), kas tādejādi tiek informēti nepastarpināti.

Lai uzlabotu Dienesta ekspertu un daļu vadītāju saziņu ar sabiedrību, 2024. gada nogalē tika organizēts mediju treniņš. Tāpat tika turpināts darbs pie vienkāršotas saziņas ar sabiedrību, iespēju robežās medijiem sniedzot atbildes vienkāršā un saprotamā valodā.

2024. gadā Dienests aktīvi piedalījās un organizēja sabiedrību informējošus un izglītojošus pasākumus – Meža dienas. To mērķis – informēt sabiedrību par Dienesta darbības jomām un sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī veicināt Dienesta atpazīstamību publiskajā telpā. Kopskaitā tika nodrošināta Dienesta pārstāvju dalība 5 Latvijas mēroga Meža dienu pasākumos un vismaz 35 reģionālos pasākumos.

5. GALVENĀS PRIORITĀTES UN PLĀNI 2025.GADAM

2025. gadā Dienests kā vispārējo mērķi izvirzījis darba efektivitātes uzlabošanu, optimāli izmantojot finanšu un personāla resursus, kā arī darbu pie personāla attīstības un jaunu speciālistu piesaistes. Kā prioritāte ir noteikta priekšlikumu sagatavošana un iesniegšana Zemkopības ministrijā saistībā ar budžeta izdevumu samazināšanu. Plānots atbilstoši faktiskajai situācijai aktualizēt Valsts meža dienesta darbības stratēģiju 2021.-2027. gadam.

Kā vienu no saviem galvenajiem uzdevumiem Dienests izvirza mērķi uzlabot klientu apkalpošanu, attīstot e-pakalpojumus un iestādes proaktivitātes palielināšanu klientu informēšanā par sniegtajiem pakalpojumiem un to izpildes statusu MVR. 2025.gadā plānots ieviest Dienesta e-pakalpojumu portālu un sniegt atbalstu klientiem tā izmantošanā, kā arī aptaujas veidā iegūt informāciju par klientu apmierinātību pakalpojumu saņemšanā. Citu plānoto izmaiņu starpā meža īpašniekam būs iespēja MVR mežsaimnieciskajai darbībai reģistrēt pilnvarojumu citai personai, tādējādi pilnā apjomā ieviešot Dienesta likumā noteikto regulējumu. Dienests ir sagatavojis Pakalpojumu pilnveides plānu, kurā 2025.gadam ir saplānoti veicamie pasākumi.

2025.gadā plānots izvērtēt 2024.gadā ieviesto pārvaldības struktūru Dienestā un apzināt attīstības iespējas. Turpināms darbs pie dažādos amatos nodarbināto darbinieku noslodzes monitorēšanas.

Plānots pilnveidot MVR, Lauku attīstības programmas ES atbalsta maksājumu pasākumu administrēšanai mežsaimniecībā izveidojot sistēmu, kas sadarbībā ar LAD spēj elektroniski administrēt ES aktivitātes, kā arī uzturēt aktuālu kartogrāfisko informāciju par mežaudžu bojājumiem.

2025. gadā Dienestam ir jāievieš Risku vadības sistēma un Darbības nepārtrauktības plāns, lai sagatavotos ārkārtas situācijām.

2025.gadā plānota nodarbināto profesionālās kvalifikācijas uzturēšana un pilnveidošana. Plānotas mācības par sekojošām tēmām - meža ugunsapsardzība, medības, civilā aizsardzība - X stundas apdraudējumi un darbības nepārtrauktības nodrošināšana, klimata pārmaiņu ietekme uz mežsaimniecību. Regulāri semināri par darba aktualitātēm nodarbinātajiem veicinās vienotas pieejas normatīvo aktu piemērošanā struktūrvienībās.

Turpināms darbs pie mobilās lietotnes Mednis attīstības un izmantošanas paplašināšanas.

Lai saglabātu egļu mežaudžu veselību, 2025.gadā Dienests nodrošinās egļu astoņzobu mizgrauža izplatības uzraudzību, administrējot valstī noteiktos saimnieciskās darbības ierobežojumus egļu mežaudzēs laika periodā no 1. aprīļa līdz 30.septembrim un feromonu slazdu izvietošanu privātajos mežos un informācijas par kaitēkļiem slazdos apkopošanu. Plānots egļu mežaudzes veselības stāvokļa monitorēšanā izmantot attālās izpētes metodes un iegūto informāciju publicēt MVR.

2025.gadā plānots iegūt un uzturēt ISO 9001 un ISO 27000 sertifikātu attiecīgi valsts un Eiropas savienības maksājumu administrēšanas un MVR uzturēšanas jomās.

Dienests aktīvi iesaistīsies dažādu normatīvo aktu izstrādē, kas saistīti ar meža apsaimniekošanu un izmantošanu, medībām, meža ugunsdrošību, sagatavojot priekšlikumus un strādājot darba grupās.

Svarīgs uzdevums ir uzlabot Dienesta informācijas sniegšanas kvalitāti sabiedrībai. Plānotas periodiskas tikšanās ar meža īpašnieku pārstāvjiem un meža inventarizācijas veicējiem un citiem Dienesta sadarbības partneriem. Dienests turpinās plašsaziņas līdzekļos publicēt skaidrojumus par aktuālajiem tematiem, kā arī veicinās Dienesta sociālo tīklu kontu sekošanu skaita pieaugumu.